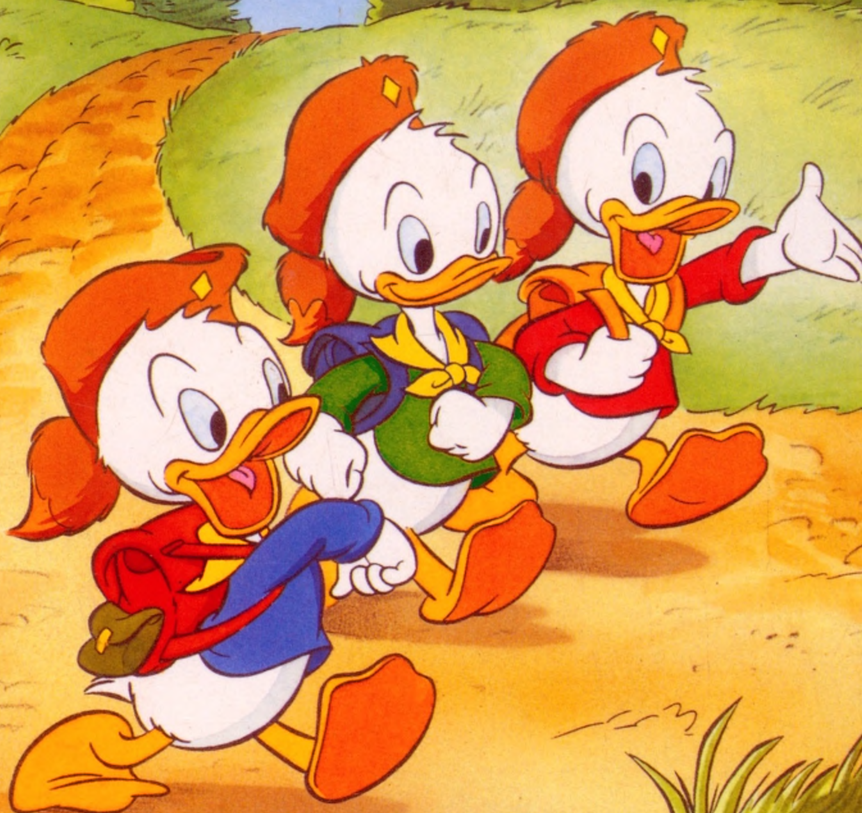
Walt Disney

Jaunųjų švilpikų enciklopedija

7 Pramogos ir išdaigos

EGMONT LIETUVA

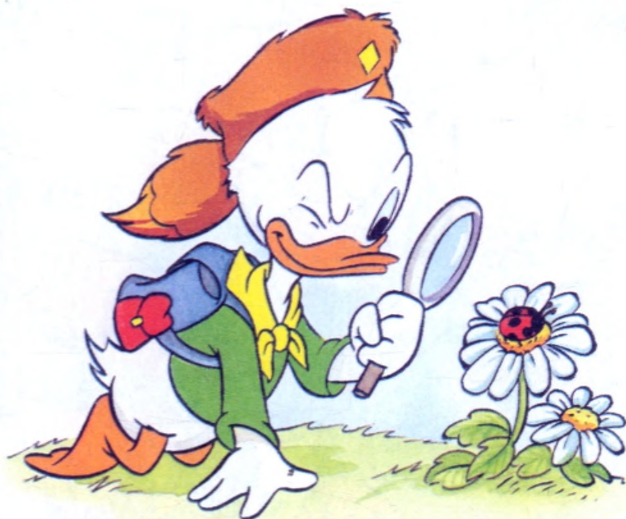
Jaunųjų švilpikų enciklopedija.
VII knyga. *Pramogos ir išdaigos.*
Iš čekų k. vertė V. Visockas.
Redaktorius J. Varnauskas.
Išleido "Egmont Lietuva", Ukmergės g. 12,
LT-2005 Vilnius. SL 2238.
Spausdinta Lenkijoje.
ISBN 9986-22-146-3

Walt Disney

Jaunųjų švilpikų enciklopedija

7 Pramogos ir išdaigos

Vertė
Vytautas Visockas

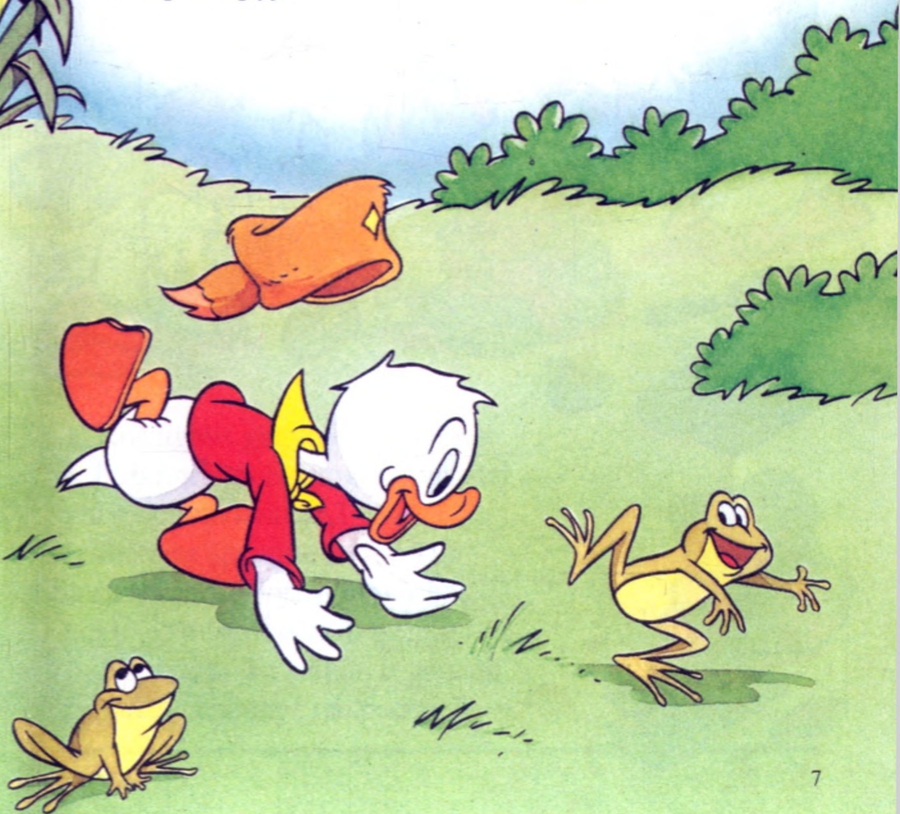
EGMONT
LIETUVA

1998

Bilis, Vilis ir Dilis paruošė tau ir tavo draugams didelę pramogą po atviru dangumi. Sek puslapį po puslapio ir atrasi daugybę žaidimų, įdomios informacijos ir visokių mažmožių, kuriuos galėsi pasidaryti pats. Atversi ir tokių puslapių, kurie laukia, kad tu juos prirašytum. Galėsi rasti ir naujų draugų, su kuriais patrauksi į gamtą ieškoti nuotykių... O jei nori iš anksto žinoti, kas tavęs laukia, tada – iki pasimatymo 149 puslapyje.

MANO GERIAUSIA IŠVYKA

EI, Į GAMTĄ!

Savaitgalis gamtoje, ilgesnės ar trumpesnės atostogos – visa tai yra dideli nuotykiai! Tikras tyrinėtojas apskritai turi viskuo apsirūpinti, susiorientuoti ir bet kokioje situacijoje rasti išeitį.

Nuotykiai jau laukia, ir jaunieji švilpikai pasirengę tau padėti.

NEPAKENKS TRUPUTĮ PAGALVOTI

Negi išvykoje turėsi tempti visus šiuos daiktus?

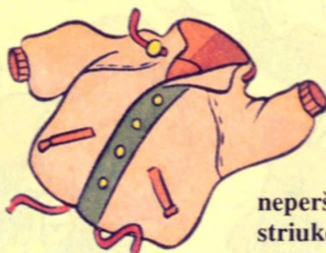
Neišsigalvok, Bilis, Vilis ir Dilis juos čia sunešė, kad tu ko nors nepamirštum, tačiau kuriuos jų pasirinksi, priklauso tik nuo tavęs ir nuo to, kur ketini keliauti.

virvelė

megztinis

neperšlampama striukė
juk oras gali pasikeisti!

plastmasinė dėžutė
įdomiems kelyje rastiems daiktams sudėti

Atsarginės kojinės
tiems, kurie neapsižiūrėję iškeliavo skylėtomis

degtukai

peiliukas

gertuvė
arbatai, o ne alkoholiui!

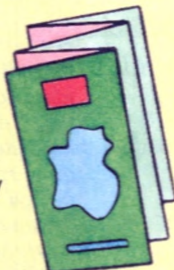
lupa

polietileno maišeliai
kam? Apie tai perskaitysi 12 psl.

kompasas
jei jį užmirši, atsiversk 36 psl.!

žemėlapis

pieštukas

žibintuvėlis

tamsūs akiniai

popierinės servetėlės

užrašų knygutė

žiūronas
kad apstulbintum draugus, kurie jį užmiršo

riterio šalmas
(savo nuožiūra)

maži kompanijos žaidimai
tiems, kurie nuogąstauja, kad bus nuobodu

Oi, oi! Vaje!

Jokių neštuvų, jokio operacinio stalo! Mažų negalavimų gydymui tau pakaks kelionės vaistinėlės.

pleistras

kelionės vaistinėlė

dezinfekcinės priemonės

vata

TU NE PENKIOLIKA-TONIS SUNKVEžIMIS!

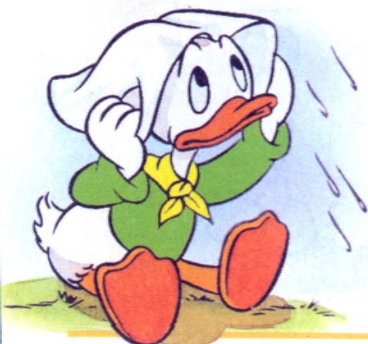
Išvykoje nėra reikalo tempti ant kupros visų namų apyvokos daiktų… Tau užteks mažos kuprinės.

Sunkiausius daiktus sukrauk ant dugno, o paskui ant jų tuos lengvesnius. Šoninėse kišenėse palik vietos vaistinėlei ir dažnai naudojamiems daiktams.

Ir toks pravartus…

Diržas su užsegamomis kišenėlėmis tau duos idealią galimybę nuolat turėti po ranka užrašų knygutę, pieštuką, žaidimų rutuliukus, smulkių pinigų ir saldumynų, žinoma, jei juos tvarkingai sudėsi.
Bet kišenėlių per daug neprigrūsk, nes tada turėsi viską vis iš naujo dėlioti… kol kai kurios jų greitai išplyš.

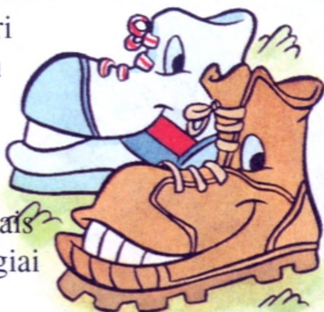

Polietileno maišeliai visada pravers

Į vieną gali dėti maisto likučius ir kitas šiukšles… kol surasi artimiausią šiukšlių dėžę. Kitą gali pasitiesti ant šlapios žolės ir ant jo atsisėsti, dar kitą – didelį – panaudoti kaip laikiną lietsargį. Pagaliau į vieną gali susikrauti savo radinius.

KAS TAU PATOGIAU: KEDAI AR ALPINISTO BATAI?

Jei mėgsti laipioti po kalnus ir nenori nuslysti, tau reikia alpinisto batų su didelėmis padų ringėmis. O jei labiau patinka bėgioti lygiais keliais, tada patogesni kedai.

Ir dar vienas patarimas: jei avi kedais su patogiais elastingais įklotais, atsargiai prie degalinės – gali liūdnai baigtis!

LAZDELĖ UŽVADĖLIS

Turbūt nesi iš tų ekskursantų, kurie norėdami pailsėti, taikosi, kad juos kas panėšėtų!

Kaip tikras jaunasis švilpikas žygyje pasinaudok lazdele, kai pradėsi jausti nuovargį, pasiramsčiuok ja. Kaip trečioji koja, lazdelė nulenks nuo kelio dilgėles, žemas šakas, o klampioje vietoje įsmuks į purvą, kol tu dar neįgrimzdai iki kelių. Kelionėje per poilsio valandėles išpuošk ją.

Jos žievėje gali išrėžti spirales, skrituliukus, kryželius, keturkampius ir kitokius ornamentus. Ją papuoštų užrišti kaspinėliai arba mažytis laimę nešantis talismanas.

PEILIS – NE ŽAISLAS

Peilis yra nepakeičiamas pagalbininkas. Tačiau būkite atsargūs: šis nuostabus įrankis skirtas ne žaidimui, tad saugokite pirštus! Jaunųjų švilpikų nuomone, geras lenktinis peilis turi būti bent su dviem geležtėmis. Didesnioji skirta raikymui ir stambesnių daiktų pjaustymui, mažesnioji – tikslesniam, kruopštesniam dirbinėjimui.

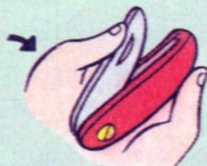
Kaip teisingai naudotis peiliu

• *Nagu užkabink už griovelio ir atlenk geležtę.*

• *Peilį tvirtai laikyk rankoje ir pjauk, rėždamas nuo savęs, kad pats nesusižeistum.*

• *Kai peilį vėl sulenki, būk atsargus, pirštus laikyk ant kriaunų šonų.*

Peilis tau tarnauja, pasitarnauk ir tu jam

Peilis tau visokeriopai naudingas, tai ir tu turi su juo atitinkamai elgtis. Pasinaudojęs kiekvieną kartą:

- Nušluostyk peilį drėgna nosine ar kempine.

- Kruopščiai išvalyk degtuku geležtės griovelį ir kriaunų vidų.

- Jei peilį reikia sutepti, panaudok valgomąjį aliejų.

Svogūnas prieš rūdis

Jei tavo peilis nėra iš nerūdijančio plieno, jis gali greitai surūdyti. To gali išvengti, panaudojęs mažą gudrybę:

perpjauk pusiau svogūną – nenuluptą, kad be reikalo neašarotum, – ir peilio ašmenimis dar kelis kartus perbrauk per pjūvį.

KOJŲ ATGAIVA

Sako, kad prieš ilgesnį žygį kojų nereikia mirkyti. Netiesa! Prieš pėsčiųjų išvyką, jos metu ir po jos gera šalta vonia pagyvina kraujo apytaką, ir po to kojos atsigauna. O šiltas vanduo, atvirkščiai, suminkština odą ir tada greičiau pritrinamos pūslės. Įsidėmėk tai, jei nenori vaikščioti pleistrais aplipdytomis kojomis!

MAŽA NAŠTA GELBSTI NUO DIDELIO TROŠKULIO: KELIONINĖ GERTUVĖ

Gamtoje paprastai nėra gėrimų automatų. Vienintelė išeitis – kelioninė gertuvė su šaltu vandeniu, geriamu mažais gurkšneliais! Kai gertuvė ištuštės, neskubėk jos bet kur pripildyti. Semk tik iš šaltinio, prie kurio bus parašyta ar kitaip žinoma, kad galima gerti.

Ištroškus geriau truputį pakentėti, negu paskui netverti pilvo skausmais.

Kad nesušiltų

Ar žinai, kaip gertuvėje išlaikyti šaltą vandenį, kad nesušiltų?

Prieš dėdamas į kuprinę, gerai įvyniok gertuvę į megztinį. Vilna izoliuoja nuo šalčio ir šilumos, todėl vanduo išliks šaltas kaip termose.

Troškulio malšinimas

Tikriausiai sutiksi, kad čiulpdamas mėtinius ledinukus arba vaisių sėklas apmalšinsi troškulį. O ar nenorėtum išbandyti nulupto svogūno? Vilis nenorėjo tikėti, tačiau tai padeda.

Įvairūs kelioninių gertuvių tipai

Pirmosios gertuvės buvo padarytos iš išskobtų moliūgų. Šiandien šen bei ten dar gali pamatyti ir odinius maišus, bet dauguma gertuvių jau yra metalinės arba plastmasinės. Gal jos ir ne tokios gražios, bet tikrai yra praktiškos.

Baskiška gertuvė

Ožkenos maišas

KELIONĖ PAGAL ŽEMĖLAPĮ

Vairuotojas automobilių kelių žemėlapyje mato plentus ir autostradas, o pėsčias iškylautojas žemėlapyje ieško keliukų ir takelių.

Nepamiršk pasiimti iš namų žemėlapio, jei nenori baigti taip, kaip pasakos broliukas ir sesutė ir barstyti iš paskos trupinius, kad galėtum surasti kelią atgal!

Pėsčias 1 cm

Pasirink 1:25 000 mastelio žemėlapį. Vietovės objektai jame nubraižyti dvidešimt penkis tūkstančius kartų mažesni negu tikrovėje. Nenuogąstauk! Tai tiktai reiškia, kad vieną centimetrą žemėlapyje atitinka 250 metrų, kuriuos turėsi nužygiuoti tikrovėje. Tai ko iš anksto bijoti nuovargio?

Ieškok orientacinių taškų

Šiaurė žemėlapyje visada yra viršuje, o pietūs apačioje, žinoma, jeigu netyčia žemėlapio neapvertei aukštyn kojomis. Eidamas visada ieškok lengvai atpažįstamo objekto (tai gali būti, sakysim, pilis, bažnyčia, kapinės, benzino kolonėlė) ir surask, kur jis pažymėtas žemėlapyje. Tada pakreipt žemėlapį to orientacinio taško linkme ir tuo vadovaukis, kol pamatysi kelią.

Laimingo kelio!

Naudingas patarimas

Įdėk žemėlapį į ploną plastmasinį aplanką, kad apsaugotum nuo lietaus.

NA IR KAITRA!

Saulė kepina, o tu užmiršai kepurę? Jaunieji švilpikai siūlo tau kiekvienas vis kitą išeitį: Bilis užsidengia galvą rankomis, Vilis užmezgė keturis nosinės kampus ir pasidarė lyg ir kepuraitę, o Dilis tau siūlo pasidirbti laikiną skrybėlę iš lapų. Tad rinkis!

Skrybėlaitė iš lapų

• Prisiskabyk ovalių, kokių dešimties centimetrų ilgio lapų. Sujunk juos plonais šakaliukais: jie duria mažiau negu metaliniai segtukai, tuo labiau, kad čia neturi segiklio.

• Tęsk darbą, kol padarysi lapų juostą tokio ilgio, kad ji apjuostų visą galvą.

• Segiok taip toliau, paskui sujunk visas lapų juostas, kol padarysi skrybėlaitę.

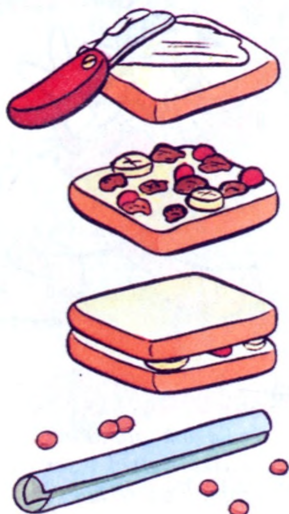

TAI BENT SUMUŠTINIS!

Sukoręs daug kilometrų, žmogus išalksta! Mūsų laikais apsirūpinti maistu gamtoje nėra lengva. Tad visada praverčia dar namuose prieš žygį paruoštas užkandis.

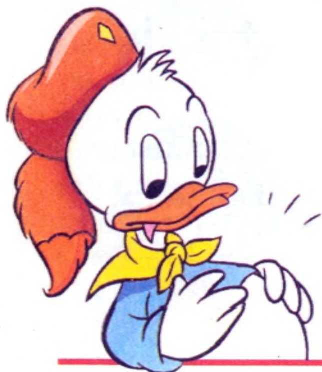

Čempionų užkandis

Ypač jį mėgsta Vilis, sako, jis visada jam suteikia jėgų. Užtepk dvi riekes duonos kreminiu sūriu arba varške. Ant apatinės riekės pridėk banano skrituliukų, vyšnių puselių be kauliukų ar razinų, užspausk kita rieke. O kodėl Vilis tatai vadina „čempionų užkandžiu“? Todėl, kad iš jo gauna tiek energijos, jog iš popierinio, dar žygio ruošoje rūpestingai supakuoto vamzdelio nupučia vyšnių kauliukus toliau už visus kitus.

GERVUOGĖS – GERAI, BET NE TOS – PAŽEMĖJE!

Gervuogės yra skanios uogos ir dažnai auga pakelėse ant dygių krūmų. „Ir čia dygliai, ir ten dygliai“, – svarsto Vilis. Gardžiuokis gervuogėmis, bet tik tomis, kurios visai juodos. Bilis kartą paragavo dar žalių, ir kas paskui pasidarė jo pilvui, tai jums jau geriau nematyti!

Niekada neskink gervuogių pažemėje, jos suterštos gyvūnų ir dulkėtos. Geriau pasistiebk ir pasiek tas, kurios auga aukščiausiai. Taip skink ir avietes.

Prisirpusių gervuogių mėgėją pažinsi iš juodos burnos, juodų pirštų, juodomis dėmėmis marguojančių, dyglių suplėšytų marškinių... ir iš didžiai patenkinto veido.

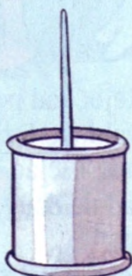

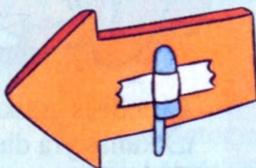
PALANKUS VĖJAS

Jei nori, kad tavo kepurė nenulėktų nuo galvos, turi žinoti, iš kur pučia vėjas.

Paprasčiausias vėjarodis

• Į smėlio ar žemių pripiltą skardinę įsmeik ploną tiesų pagaliuką.

• Iš tvirto kartono iškirpk 20 cm ilgio ir 10 cm pločio rodyklę. Ties jos viduriu lipnia juostele priklijuok tušinuko antgalį.

• Antgalį užmauk ant pagaliuko. Vėjas visada pasuks rodyklę ta kryptimi, į kurią pučia. Jei turi kompasą, gali nustatyti jo kryptį tiksliai pagal pasaulio šalis.

Perspėjantieji signalai

Sako, kad yra išankstinių ženklų, kurie perspėja apie artėjančią audrą. Gali pasitikrinti, kiek juose tiesos.

• *Vištos kapsto žemę.*

• *Kregždės skraido pažeme.*

• *Voras skuba baigti savo tinklą.*

• *Mėšlavabalis guli kaip negyvas.*

O Dilis dar primena, kad Donaldas pametė lietsargį.

ELEKTRA ATMOSFEROJE

Senovės graikai tikėjo, kad perkūnas yra dievų valdovo Dzeuso rūstybės pasireiškimas. Tačiau ilgainiui išaiškėjo, kad tai daug sudėtingesnis dalykas.

Perkūną sukelia elektra atmosferoje. Žaibai vingiais skrodžia padangę, griaustinis dunda, ir tada geriausia tau greitai kur nors pasislėpti nuo liūties, kuri tučtuojau prapliups!

Nustatyk, kokiu greičiu artėja perkūnas

Šviesa sklinda nepaprastu greičiu, todėl pirmiausia pamatai žaibą. Griaustinio dundesys (garsas), atvirkščiai, sklinda daug lėčiau, todėl jį išgirsti kiek vėliau – po žaibo.

Jei nori nustatyti, ar toli iš tikrųjų yra perkūnas ir kokiu greičiu jis artėja, suskaičiuok sekundes, kurios pralekia nuo žybtelėjimo iki griaudėjimo ir įsidėmėk, kad viena sekundė tolygi maždaug 350 metrų.

Taigi dvi sekundės reiškia, kad perkūnas yra už 700 m, trys sekundės – už 1050 m ir t.t. Jei po penkių minučių nustatysi, kad perkūnas jau dukart arčiau, bėk slėptis.

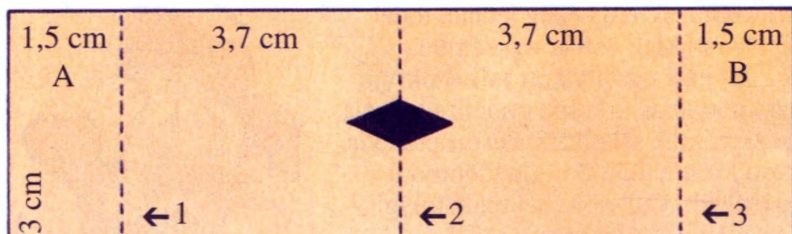
Saugokis žaibo

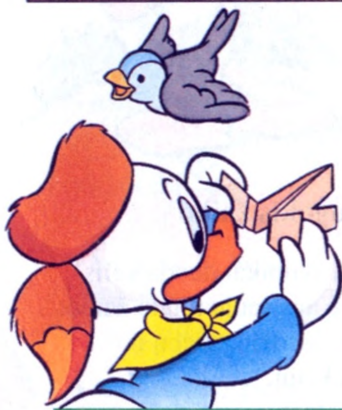
Čia jaunieji švilpikai duoda kelis patarimus, kaip apsisaugoti nuo žaibo:

- Venk vienišų medžių, stiebų ir metalo konstrukcijų.
- Jei maudaisi, tučtuojau lipk iš vandens.
- Nebėk per plyną lauką.
- Jei sėdi automobilyje, tai ir lik viduje: kėbulas nukreips elektrą į žemę.

PAPŪSK IR SUŠVILPSI

Jei kai kurie tavo draugai giriasi, kad moka švilpauti kaip kikilis, tai tu gali pasidaryti tokią švilpynę, jog niekas tau neprilygs.

- Subraižyk popierių į keturias dalis. Iškirpk ir sulankstyk jį per 1, 2 ir 3 brūkšnius. Žirklėmis iškirpk juodai pažymėtą rombą.
- A ir B kraštus prispausk prie lūpų taip, kad tarp jų liktų 2 ar 3 mm plyšys. Į plyšį labai smarkiai papūsk.
- Skambesys gal nebus toks malonus kaip kikilio giesmės, bet tai smagus garsas, girdimas toli toli.

GYVATĖ ČIA PAT

Gyvatės blogai girdi… dėl paprasčiausios priežasties: jos neturi ausų! Tačiau ir būdamos beveik kurčios, jos jautriai reaguoja į žemės virpėjimą ir beregint sprunka nuo tavęs. Eidamas per mišką, protarpiais treptelėk arba trinktelėk lazda į žemę – gyvatės dings.

Gyvačių kerėtojas

Visos gyvatės – nuo barškuolės iki kobros mėgsta kaitintis šiltose vietose: ant akmenų arba kelmų. Nesiartink prie jų, nors ir mokėtum groti fleita kaip Vilis – galimybė užkerėti gyvatę ar žaltį iš tiesų yra visų mažiausia.

Viena šnypščia...

Žalčio nebijok, nes jis nenuodingas. Išauga iki 60–200 cm ilgio ir turi mažą ovališką galvą. Sugeba nerti per krūmus, mėgsta plaukioti. O kaip moka šnypšti!

Kita gelia...

Suirzusi gyvatė tyliai guli nejudėdama. Jeigu ją kas sutrikdo, ji nešnypšdama puola, įkanda ir įšvirkščia į žaizdą pavojingų nuodų. Ji trumpesnė už žaltį (maždaug 50–60 cm ilgio), bet storesnė, ją pažinsi iš trikampės galvos ir vingiuoto dryžio per nugarą.

MŪSŲ PROTĖVIŲ VIRTUVĖ

Pirmykščiai žmonės nežinojo nei elektros, nei dujų, bet mokėjo virti puikiai pastatytose krosnyse. Tai paskatino jaunuosius švilpikus pasiūlyti tau pasistatyti senovinę krosnį.

Senieji protėviai turbūt pasijustų pritrenkti, pamatę popierių ir kepimo krosnelės groteles, bet galutinis rezultatas yra tikrai stulbinantis.

Reikalinga

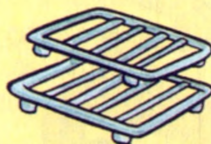
- *Keli dideli akmenys ir dar keli mažesni*

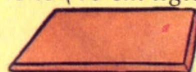
- *Molis*

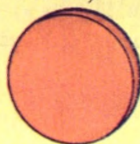
- *2 geležinės grotelės iš kepimo krosnelės*

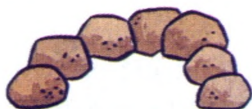
- *1 keturkampis lakštas tvirto kartono (40 cm ilgio)*

- *1 kartoninis skritulys (30 cm skersmens)*

Ir gali mūryti

■ Pirmiausia išdėliok didžiuosius akmenis pusračiu, jie sudarys krosnies pamatus. Vieną pusę palik atvirą.

■ Ant akmenų uždėk pirmas groteles. Ant jų pusračiu vėl sudėk didžiuosius akmenis, vėl palikdamas atvirą tą pačią pusę kaip ir pamatuose. Uždenk antromis grotelėmis.

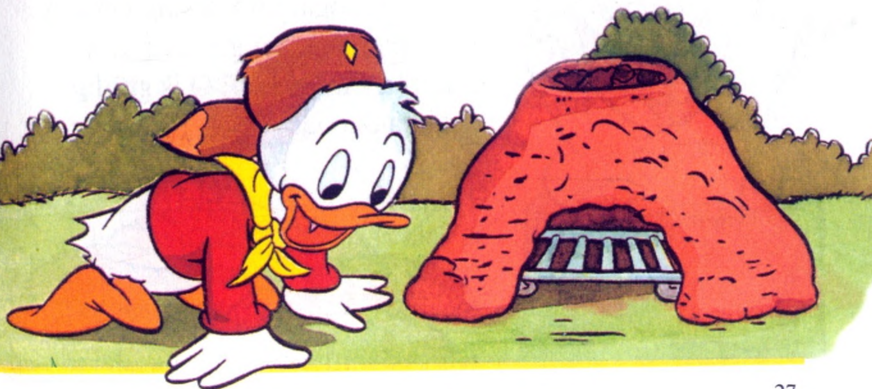
■ Ant antrų grotelių sukrauk piramidę iš likusių akmenų, pradėdamas didžiausiais ir baigdamas pačiais mažiausiais. Viską uždenk

kartoniniu skrituliu.

■ Krosnies angą uždenk keturkampiu kartonu, kad į vidų nepatektų žemės, paskui visą piramidę apkrėsk moliu ir gerai jį suplūk.

■ Pagaliau nuimk abu kartono gabalus. Liks laisvas kelias į krosnį ir kaminą. Ir gali pradėti kepti!

Kaip užkurti ugnį

- Po grotelėmis pirmiausia pakišk suglamžyto laikraščio gniūžtę. Ant popieriaus sukrauk sausų žagarėlių, o ant viršaus kelis gabalus medžio anglių.

- Uždek popierių. Kai įsidegs žagarai, pūsk ugnį per susuktą popierinį vamzdį arba vėduok laikraščiu: medžio anglys įsidegs kiek vėliau.

- Palik medžio anglis degti, kol susidarys sluoksnis žarijų. Tavo krosnis dabar jau įkaitusi ir gali pradėti kepti.

DUONA DRAUGAMS

Tavo ką tik sumūryta krosnis panaši į tas, kurios rastos pirmosiose mūsų priešistorės pabaigos gyvenvietėse.

Archeologai jose, aišku, nerado nei popieriaus, nei grotelių. Bet grūdų liekanų – taip! O iš grūdų kepama duona!

Na, tai į darbą... kepsime duoną

Reikia
500 gramų miltų,
arbatinio šaukštelio druskos,
20 gramų mielių,
1,5 litro vandens.

Iš vakaro užmaišyk tešlą:

- Į didelį dubenį įpilk miltų.
- Sudėk sutrupintas mieles, druską ir palaipsniui pilk į vandenį.
- Rankomis minkyk tešlą mažiausiai dešimt minučių, kol pasidarys visai tąsi, paskui palik per naktį kilti šiltoje vietoje (20–25°C temperatūroje).

Rytą tešla jau iškilusi (pasidarė jos dvigubai daugiau).

- Suformuok iš jos kepaliuką arba kelis mažesnius ir peiliu įrėžk kelis pjūvius. Ir palik dar dvi valandas kilti.
- Pašauk kepalą ant grotelių į gerai įkaitintą krosnį.

Kepėjui, kuris skuba

Yra duonos užmaišymo mišinio. Su juo darbas spartesnis, paprastesnis... tačiau tešlos maišymo vis tiek neišvengsi!

- Sek, kaip kepa (maždaug vieną valandą), o iškepusią duoną ištrauk iš krosnies mentele (tik, gink Dieve, ne plastmasine).

SAULĖS KROSNIS BULVĖMS

Vilis priešistorinius mūsų protėvius labai gerbia. Tačiau jo krosnis, atvirkščiai, yra ateities išradimas, kada bus naudojami energijos šaltiniai, neteršiantys gyvosios aplinkos. Jei ir tu nori tokią įsitaisyti, tau reikia: didelio gilaus dubens, aliuminio folijos, kieto rutulio, gumelės ir prisisiurbiančio vonios pakabo.

Kaip tokią krosnį įsirengti

1. Dubens vidų išklok folija (blizgančia puse į viršų).

2. Rutuliu stropiai išlygink foliją.

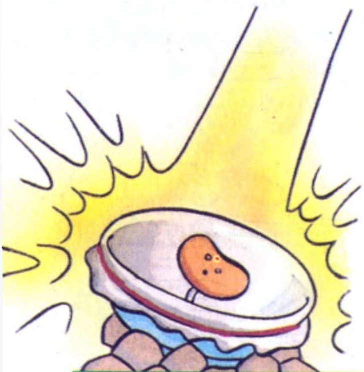

3. Per dubens kraštus nusvirusią foliją užveršk gumele.

4. Dubens viduryje foliją truputį pakelk ir prilipink prie jos pakabą.

Saulės spinduliuose

Kad tokia krosnis veiktų, ją reikia pastatyti saulės atokaitoje tokiu metu, kai saulė dar aukštai padangėje, taigi apie vidudienį. Pamauk ant pakabo mažą bulvę. Atsuk dubenį į saulę ir apsišarvuok kantrybe. „Reikia kokių 50 minučių“, – tvirtina Vilis. Dilis ir Bilis dėl viso pikto pasiėmė po sumuštinį…

LAUŽAS VIRĖJUI

Jei iš alkio žarna žarną ryja ir neturi kantrybės mūryti krosnį, gali pasinaudoti stovyklos laužaviete, kur laužą lengva sukrauti ir greitai užkurti. Tačiau prieš tai nepamiršk perskaityti gaisrininko Vilio patarimų.

Ant stropiai nuvalytos žemės ratu sudėk didelius sausus akmenis ir gerai juos įtvirtink. Laužą krauk taip, kaip krosnyje: popierius, žagarai, storesnės šakos arba skeltiniai. Jei iš karto nepavyks užkurti, pabandyk iš naujo. Pagaliau turi įsidegti!

Gaisrininko Vilio patarimai

Ugnį gali kurti, jeigu:

- *niekur nėra draudžiančio skelbimo,*

- *negresia pavojus, kad gali uždegti netolimą mišką, ar ką nors kitą,*

- *nepučia labai smarkus vėjas,*

- *turi vandens ir kastuvą ugniai užgesinti.*

Atsargiai! Akmenys šaudo

Kodėl laužui reikia parinkti tik sausus akmenis? Jei kai kuriuos akmenis, pavyzdžiui, smiltainį, šlapią paveiks aukšta temperatūra, jis sprogs ir išlakstys gabalais.

Geras dušas ir pora kastuvų žemės

Niekada nepalik laužavietės su karštais pelenais ir žarijomis, nors tau ir atrodytų, kad viskas išblėsę. Menkiausias vėjelio pūstelėjimas gali sukelti gaisrą. Laužavietę užliek vandeniu ir užmesk keliais kastuvais žemės ar smėlio.

TURISTŲ VIRĖJO RECEPTAI

Vos tik įsiliepsnoja laužas, tikras virėjas turi daugybę sumanymų. Sumauna ant iešmo ir čirškina, kas tik pasitaiko po ranka: dešreles, duonos riekutes, gabalus kieto sūrio, svogūnus, grybus… tik saugokite pirštus!

Kiaušiniai d'Artanjano būdu

Peilio geležtės galiuku atsargiai pradurk abiejuose kiaušinio galuose mažas skylutes. Užmauk kiaušinius ant iešmo ir paguldyk ant žarijų. Po 5 minučių – kiaušinis iškepęs.

Sako, kad d'Artanjanas jų sumaudavęs ant savo špagos iš karto net septynis. Tačiau nebandyk jam prilygti: kiaušinienės su karštais pelenais tikrai nevalgysi!

Bulvės su skafandru

Suvyniok kelias bulves į foliją, pasmeik jas ant iešmo ir įkišk į karštus pelenus. Po 30 minučių įdurk jas šakutėmis, kad įsitikintum, ar iškepusios.

Dar prieš suvyniodamas, gali jas išskobti ir į skobinį įmušti kiaušinį: tada turėsi tikrą skanėstą.

„Šaldumynaš“ ant iešmo

Ant ilgo plono metalinio iešmo pasmeik didelį minkštą zefyrą. Palengva jį sukiok virš ugnies. Pamatysi, kaip jis darosi auksinis, karamelizuojasi... Atsargiai jį atitrauk ir papūsk. Mmm, koks gardumynas... ir koks tąsus.

Tik atsargiai, šie „šaldainiai“ greitai gali nudeginti.

TU NE POMIDORAS IR NE SVOGŪNAS!

Nebūk kaip Donaldas, kuris apgaubė pirštą stanioliu, norėdamas patikrinti saulės spindulių galią. Galėjo taip nusideginti pirštą, kad jis būtų apsilupęs kaip svogūnas. Tad nežaiskite su saulute! Dar blogesnis dalykas negu nudegusi nugara yra saulės smūgis.

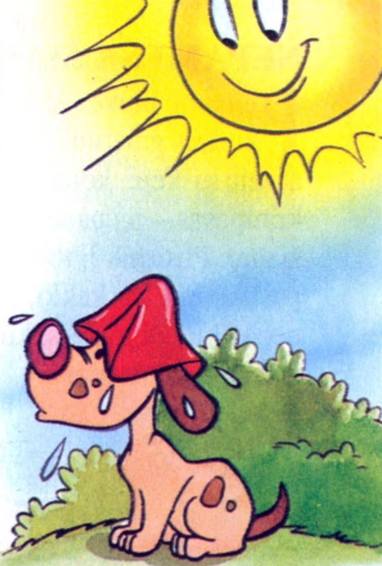
Parausi kaip pomidoras, bet, skirtingai nuo jo, nė kiek nebūsi sveikesnis. Gali iš tikrųjų susirgti. Tad atsimink: verčiau saugoti galvą po skrybėle ar kepure negu leisti atostogas lovoje.

Jei persikaitinai saulėje...

- *būk pavėsyje,*
- *protarpiais šlakstyk vandeniu galvą ir veidą,*
- *gerk vandenį mažais gurkšneliais,*
- *o jei ims krėsti karštis, tučtuojau kviesk daktarą!*

Lupasi nosis

O kaip tavo šuo? Vien plaukai jo nuo saulės neapsaugos. O kepurės jam ant galvos neuždėsi! Tad žiūrėk, kad dažnai būtų vilgoma galva, duok jam gerti, ir jo nosis nesilups. Tačiau jei vis dėlto saulė jį paveiks, dėk jam ant galvos ir sudirgintos nosies šlapią nosinę. Saugok, kad nesikasytų ir, jei tau jis atrodys vangus, būtų geriau užeiti su juo pas veterinarą.

ŠALIN ERKES!

Maži tamsūs gumuliukai ant odos – tai erkės, parazitiniai vabzdžiai, kurie įsisiurbia į odą ir čiulpia kraują: tavo šuniui erkės kenkia lygiai taip pat,kaip ir tau. Nedelsk! Erkę tučtuojau pašalink, tačiau labai svarbu, kaip tai padarysi.

Kaip elgtis

- *Nusipirk vaistinėje specialių purškiamųjų priemonių (užteks ir storo kremo sluoksnio).*
- *Jei erkė nenukris pati, ištrauk ją pincetu. Būtinai reikia išlupti su galvute.*
- *Erkę sudegink degtuku, o žaizdelę išdezinfekuok. Ir tuojau pat gerai nusiplauk rankas!*

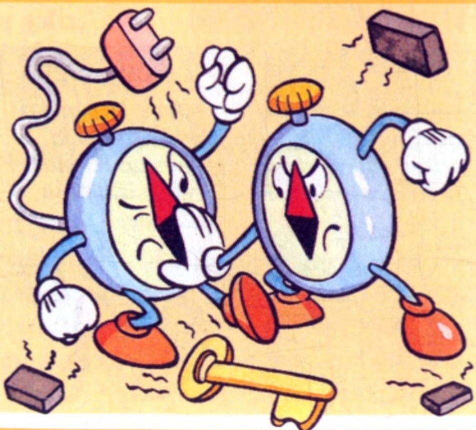
NEPAMESK ŠIAURĖS

Plyname lauke nerasi orientyrų, kuriais galėtum vadovautis. Tokiu atveju aiškėja, koks naudingas yra kompasas – jis padės tau surasti šiaurę. Pasirink jį tokį, kurį galima pasikabinti ant kaklo, tačiau niekada nepasikliauk tokiais, kurie yra vaikų žaislai – jie dažnai rodo netiksliai.

Kada kompasai sukvailioja

Tavo kompasas staiga lyg pakvaišo! Jo rodyklė niekaip nenusistoja. Argi nežinojai, kad netolimos elektros linijos, magnetai, tranzistoriai ir kiti metalizuoti daiktai gali kompasą sutrikdyti? Taigi nesigriebk jo ten, kur jis tiksliai veikti negali.

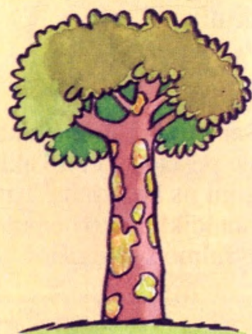
Surask šiaurę su laikrodžiu

Jei neturi kompaso, gali vietoj jo pasinaudoti laikrodžiu. Pirmiausia jį nustatyk pagal saulės laiką, kuris daug kur viena valanda (vasaros laikas) skiriasi nuo oficialaus laiko. Paskui pakreipk laikrodį taip, kad trumpoji rodyklė būtų nutaikyta į saulę. Tiesė, dalijanti pusiau kampą tarp trumposios rodyklės ir dvyliktos valandos atžymos, žemai rodo pietus (kaip matai apatiniame piešinyje). Jos tęsinys priešinga linkme rodo šiaurę.

Apgaulingos kerpės

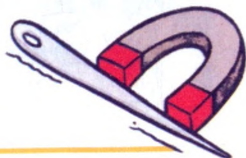
Manoma, kad kerpės visada auga tik ant šiaurinės medžio kamieno pusės. Bet taip nėra. Todėl į šį krypties rodiklį žiūrėk atsargiai.

Keliautojų rodyklė

Ieškodami kompaso išradėjo, pasieksime net Kiniją – apie 1000-sius mūsų eros metus. Tie seniausi kompasai susidėjo iš įmagnetintos adatos, padėtos ant dviejų šiaudelių, plūduriuojančių plačiame butelyje iki pusės pripiltame vandens. Jūrininkai jį vadindavo *calamita* (italai ligi šiol magnetą vadina *calamita*), lotynų kalba *calamus* tai nendrė, stiebas. Pasidaryk tokią „senieną" iš didelės adatos, kurią įmagnetinsi kelis kartus smarkiai perbraukęs per magnetą.

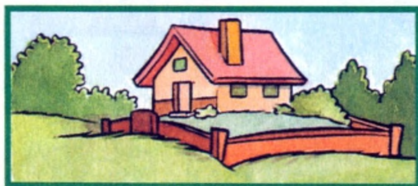
KAIP NUSTATYTI NUOTOLĮ IŠ AKIES

Nuvargęs jau vos slenki ir labai norėtum žinoti, ar dar toli užsibrėžtas tikslas. Šios jaunųjų švilpikų sugalvotos „gudrybės" taikytinos tik tada, jei gerai matai arba namie neužmiršai akinių.

75 m

Dar gerai įžiūri atsitiktinio pėsčio keleivio akis, jeigu jis be akinių... arba motociklininko be nuleisto šalmo antveidžio!

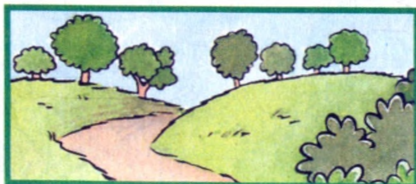
300 m

Gali atskirti namo detales... tačiau nebūtina įžiūrėti skambučio mygtuką!

500 m

Gali įžiūrėti žmonių rankų ir kojų judesius. Ausys nejuda!

2000 m

Horizonte atskiri medžių kontūrus. Tai nėra dar taip blogai!

ATSARGIAI, GELUONYS!

Jos labai didelės smagurės. Mėgsta lankyti jus užkandžiaujančius gamtoje. Nepakenčia, jei kas nors sutrukdo, kai jos ragauja ledus arba dešros gabalėlį. Čia kalbama apie bites ir vapsvas, apsiginklavusias geluonimis. Paklausyk gero patarimo: laikykis ramiai ir venk staigių judesių.

Jei tau įgels vapsva ar bitė, smarkokai skaudės. Jų geluonies nuodai kai kuriems jautriems žmonėms gali sukelti netgi rimtą alerginę reakciją. Tada reikia gydytojo pagalbos.

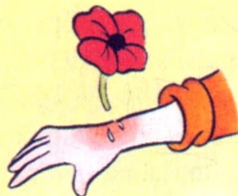

Kaip prislopinti skausmą

Jei geliantis vabzdys išsirinko būtent tavo odą, teks vaistinėje nusipirkti apsauginio tepalo (jei neturi namuose, tai po įgėlimo nelakstyk ieškoti, nes bus vėlu). Kaip tikras jaunasis švilpikas gali skausmą prislopinti ir tuo, ką turi po ranka. Bet pirmiausia ištrauk geluonį ir žaizdelę išdezinfekuok:

• stipriai pasūdyto vandens kompresu,

• ką tik nuskinto aguonos stiebo syvais,

• gabaliukais supjaustytų (be salotų padažo) žalių svogūnų arba porų syvais,

• o blogiausiu atveju netgi savo paties seilėmis!

PAGALIAU POILSIS!

Juokas prieš nuovargį

Poilsio valandėlė yra idealus metas pasakoti juokingas istorijas. Juokas nuveja nuovargį ir pakelia nuotaiką, kuri taip reikalinga grįžtant atgal.

Pagaliau trumpa atvanga! Bet ne tam, kad šiaip sau nuvirstum į žolę...

Kaip ir jaunieji švilpikai, gerai žinai, kad reikia išsitiesti aukštielnikam ir ramiai kvėpuoti. Dabar atsakančiai pasirūpink savo skrandžiu. Po valandėlės nuovargis atlėgs, jei, žinoma, neatsigulsi į skruzdėlyną.

Kai būsi truputį pailsėjęs, išbandyk kelis atsipalaidavimo pratimus, specialiai parengtus jauniesiems švilpikams. Neužmiršk tarp atskirų pratimų kaskart minutę pailsėti ir pamatysi, kad pasijusi daug geriau.

Na, tai pradedam!

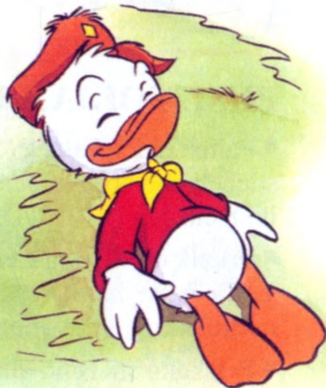
▪ Sugniaužk kumščius ir kuo stipriau sutrauk veido raumenis; taip išlaikyk 30 sek. Pajusi palengvėjimą kaip po atlėgusio įtūžio... tik šįkart be sąžinės priekaištų, kurie paprastai iškyla po įtūžio!

▪ Gulėdamas išskėsk rankas kiek įmanoma. Turėtum justi, tarsi rankos tolsta nuo kūno. 30 sek. tau atrodys, jog kyli skrydžiui!

▪ Dabar ištiesk rankas palei šonus. Ištempk kiek galėdamas kojas ir pėdas – vėl 30 sek. Ir tavo kojų pirštai išsitemps!

▪ Atsigulk kniūbsčias ir lengvai praskėsk rankas; įsirėmęs jomis į žemę, pakelk liemenį ir kuo labiau išriesk nugarą. Šitaip išsilaikyk taip pat apie 30 sek.

VANDENS ŠVILPYNĖ

Esi nusiteikęs valandžiukę skirti muzikai? Paimk litrinį butelį, plastmasinį 1 cm skersmens ir 20 cm ilgio vamzdelį (įsigysi namų apyvokos prekių parduotuvėje).

Butelį pripilk vandens (dėl viso pikto – geriamojo) ir įkišk į jį vamzdelį.

Ir gali groti!

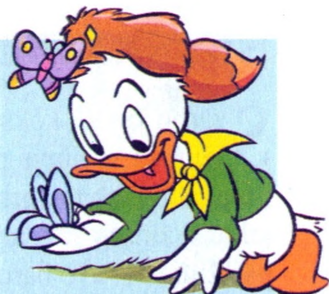
Priglausk vamzdelį prie lūpų, kad jos vos vos jį liestų ir truputį patempk viršutinę lūpą. Palengva pūsk, nelabai smarkiai ir kartu vamzdelį butelyje vis patrauk aukštyn, ir vėl panardink giliau. Ir išgirsi įvairius garsus, besikeičiančius priklausomai nuo gilumo, į kurį vamzdelis vandenyje panardinamas.

PUSĖ TOKIA, PUSĖ TOKIA

- Paimk didelį baltą gvazdiką ir jo stiebelį nuo apačios perskelk pusiau iki 8 cm.
- Pripilk dvi stiklines vandens. Vienoje stiklinėje nudažyk vandenį raudonu rašalu, kitoje – mėlynu.
- Perskelto stiebelio vieną puselę pamerk į stiklinę su mėlynu skiediniu, kitą – į stiklinę su raudonu skiediniu. Maždaug po dviejų valandų tavo gėlė bus dvispalvė: pusė mėlyna ir pusė raudona.

ŠIS TAS APIE DRUGIUS

Drugių gaudymas tinkleliu jau nelabai madingas. Tačiau jų stebėjimas atviroje gamtoje yra vienas didžiausių malonumų. Ar žinai, kad drugių sparnų spalvą nulemia smulkučiai žvyneliai, sukloti tarsi stogo čerpės? Štai keletas dažniausiai pasitaikančių drugių.

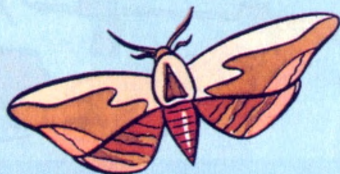
Margutis
Pavojaus atveju sustingsta lyg negyvas, bet grožio nuslėpti nemoka.

Raudonukas
Ypač mėgsta ramunes... bet neniekina ir saulučių.

Citrinukas
Niekada neskuba... Jį dažniausiai rasi miškuose arba dobilienose.

Sfinksas
Kai skrenda, gana garsiai dūzgia. Gal blogai sureguliuotas jo karbiuratorius?

Machaonas
Iš šių visų šešių – didžiausias ir gražiausias.

Lokiukas
Tikra žvaigždė, mielai pozuoja spindinčių lempų šviesoje.

ĮSIRENK METEOROLOGIJOS STOTĮ

Svarbu žinoti, koks bus oras. Jei tavo spėjimai pasitvirtins, draugai tai labai įvertins! Taigi, jei nori žinoti, ar rytoj bus giedra, pasižiūrėk į savo barometrą.

Tavo barometras

■ Reikia didelio agurkų stiklainio (tik be agurkų!), pripučiamo balionėlio, plastmasinio „šiaudelio“, virvutės, klijų, keturkampio kartono 25x5 cm lapo ir 20x10 cm lentelės .

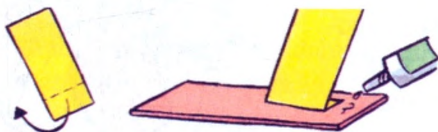

■ Iš balionėlio iškirpk kuo didesnį skritulį. Užtempk jį ant stiklainio kaklo ir aprišk virvele. Šiam darbui gal reikės ir pagalbininko!

■ Įžambiai nupjauk „šiaudelio“ galą, o kitą galą prilipink ištempto balionėlio centre.

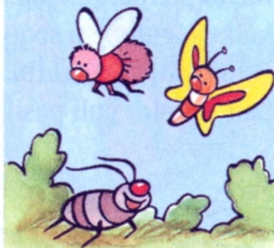
■ Užlenk kartoninio lapo apatinį galą ir priklijuok jį prie lentutės.

■ Pastatyk stiklainį šalia kartono lapo. Virš „šiaudelio“ parašyk „giedra“, o po juo – „bjaurus oras“. Kai oras bus sausas, „šiaudelis“ kils, o kai drėgnas – kris žemyn.

Skraidantys barometrai

Vabzdžiai yra jautrūs oro slėgio kitimams kaip ir barometras. Kuo oras lengvesnis, tuo aukščiau vabzdys skraido. Tai ženklas, kad bus gražus oras! Besparniams ir ropojantiems vabzdžiams, aišku, ši taisyklė negalioja!

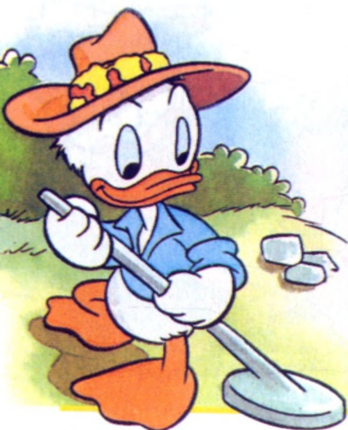
LOBIAI PO KOJOMIS

Žemėje užkasti smulkūs metaliniai daiktai yra linkę kilti į paviršių.

Kodėl? Todėl, kad metalai vėsta greičiau negu žemė.

Kai žiemą šąla, po jais susidaro ledas ir juos pakelia. O kai ledas ištirpsta, duobutė apačioje prisipildo žemių ir metaliniai daiktai atsiduria aukščiau. Ir taip kartojasi metai po metų! Vaikščiodamas po laukus, gali rasti senų monetų, sagų, ženkliukų… o svarbiausia – juos pats radai ir gali pasilaikyti sau!

Lobių detektorius

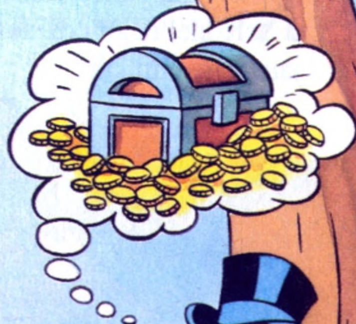
Lobių ieškotojai naudoja metalų detektorius, kurie jiems parodo, kur po žeme slypi auksas, sidabras ir kiti brangūs metalai. Toks instrumentas taip pat duoda signalą, kad yra požeminis urvas ar tuštuma. Jei kartais toks detektorius patektų tau į rankas, tai nenurimsi, kol atkapstysi pirmą radinį, kad ir… seną konservų skardinę.

Du pasakiški lobiai

Kitame pasaulio krašte dar laukia atradėjų du pasakiški lobiai.

Pirmasis jų – inkų lobis. Šimtai tonų aukso veikiausiai ligi šių dienų slypi kažkur Andų kalnų olose.

Kokoso salų lobis taip pat vertas paminėti. Šiame mažyčiame 8x4 km dydžio salyne Indijos vandenyne, esą, paslėpta šimtai smaragdų ir tūkstančiai auksinių bei sidabrinių monetų. Dėdulė Skrudžas apie juos kas vakarą prieš miegą svajoja!

Dingęs auksinas

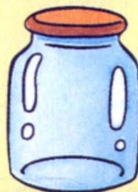
Ką, neturi jokios auksinės monetos, tiktai kelis smulkius variokus? Ne bėda, auksiną galima pakeisti geltona moneta... kartais gal taip bus ir geriau!

• *Padėk metalinę dvidešimties centų monetą po tuščiu agurkų stiklainiu.*

• *Nuimk dangtelį ir pripilk sklidiną stiklainį švaraus vandens.*

• *Vėl uždenk dangtelį. Moneta dingo. Skaidrus vanduo ją uždengė!*

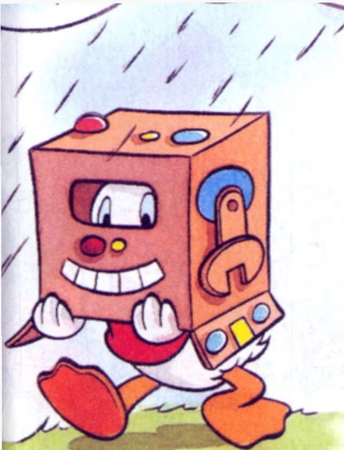
TEGYVUOJA LIETUS!

Kai lyja, varlės džiaugiasi. Kodėl negali džiaugtis ir jaunieji švilpikai?

Juostinis lietsargis

Piešinėlyje matai puikų išradimą, kuris tau suteikia galimybę vaikščioti per lietų kartu su bičiuliais. Įsigyk ilgą juostą iš pačios stipriausios sintetinės plėvelės. Kiekvienam dalyviui turėk kokių 80 cm ilgio lazdelę. Kiekvienos lazdelės galą raišteliu pritvirtink prie plėvelės ties jos viduriu, tik žiūrėk, kad tvirtindamas nepradurtum. Na ir žygiuok! Kuo sintetinė juosta ilgesnė, tuo smagesnė pramoga...

Robotas prieš lietų

Susirask didelę kartoninę dėžę, į kurią galėtum įlįsti. Geriausiai tinka nuo stambaus radijo ar elektros prietaiso. Akių lygyje išpjauk joje langelį. Vandens nenuplaunamais flomasteriais pripaišyk varžtų, laidų, rankenų... Įlindęs į savo robotą, kuris peršlapęs bus dar įspūdingesnis, galėsi juoktis iš lietaus.

TRYS KOJOS – TAI NE DVI!

Keliaujant maga perbristi upę ir taip sutrumpinti kelią. Bet atsargiai, kad nepaslystum ir neįkristum į netikėtą duburį! Donaldas laikosi trijų paprastų taisyklių:

1. Niekada nebrisk vienas.
2. Venk samanotų ir dumblėtų akmenų.
3. Brisk su lazda (trečia koja!), kuria galima išmatuoti gylį.

Kiti vadovaujasi dar viena taisykle, bet jaunieji švilpikai ją iš principo atmeta: atseit palauk, kol upę nutrūktgalviškai pabandys perbristi kas nors kitas ir pasek juo, jeigu jam pavyks.

ŽIEDŲ LAIKRODIS

Žiedai kaip ir parduotuvės turi savo atidarymo ir uždarymo valandas. Jei pažįsti mūsų ciferblate nupieštus žiedus, gali drąsiai atspėti, kelinta valanda... nė nežvilgtelėjęs į laikrodį. Tačiau jei skubi į traukinį, verčiau žiedais nepasikliauk: juk jie minučių nerodo.

Vijoklis

Jis visų drąsiausias: prasiskleidžia 3–4 val. ryto.

Trūkažolė

Ji ankstyvesnė už ryto kavą, arbatą ar šokoladą: pabunda 4–5 val.

Linas

Taip, taip, kelkitės! Jau 5 ar 6 val.

Medetka

Tingiai atsiveria 6–7 val.

Progailis

Išmintingai miega sau iki 7–8 val.

Gvazdikas

Išmuša 9–10 val., kol jis išsibudina.

Paukštpienė

Palaukia iki 11 val., tada jau jai metas.

Portulaka

Ši miegalė neatveria akių anksčiau kaip 12–13 val.

Dedešva

Vos tik prasiskleidžia, vėl 13–14 val. susiskleidžia. Tausoja savo žiedlapius!

Plautė

Susiskleidžia trumpai valandėlei 14– 15 val.

Viendienė

Susiskleidžia 15–17 val. Turi marias laiko poilsiui.

Nakviša

Iš tiesų mėgsta pamiegoti, prasiskleidžia 17– 18 val.

Dyvinutė

Pabunda, kai kiti jau užmiega – 18– 19 val.

Pelargonija

Stipriausiai kvepia apie 20 val.

MANO PATIES BANDYMAI IR SUMANYMAI

TARP DRAUGŲ

Kai žmogus nori gamtoje smagiai praleisti laiką, būtinai reikia turėti draugų, be jų nieko nebus! Jie išmokys tave visokių naujovių, padės tau, išklausys tavo paslaptis… ir neišplepės jų kitiems. Tačiau neužmiršk, kad to paties draugai laukia ir iš tavęs. Jaunieji švilpikai siūlo tau keletą gerų sumanymų, kaip sukaupti visų brangiausią kolekciją, kurios nekeistum net į visą pasaulį: gerų draugų kolektyvą.

KAIP ŠUO AR KAIP KATĖ?

Šunys ir katės susiranda draugų labai greitai. Tačiau kiekvienas tuo metu elgiasi kitaip. Pasirink, kuris būdas tau labiau patinka... arba gali sujungti abu.

Šuns metodas

Tikriausiai jau pastebėjai, kad šunys pribėga, kartais lodami, apsiuosto ir tuojau pat nusprendžia – draugauti ar ne.

Jei nesi baikštus, tinka šis metodas ir tau. Į tą, su kuriuo nori susidraugauti, kreipkis tiesiai. Pasikalbėk su juo. Papasakok ką nors juokinga. Pasiūlyk jam kartu pažaisti ar pasivaikščioti. Sudominai jį? Tokiu atveju turėsi lauktą draugą.

Šuns priežodis

Gerą draugą pažinsi iš kvapo.

Katės priežodis

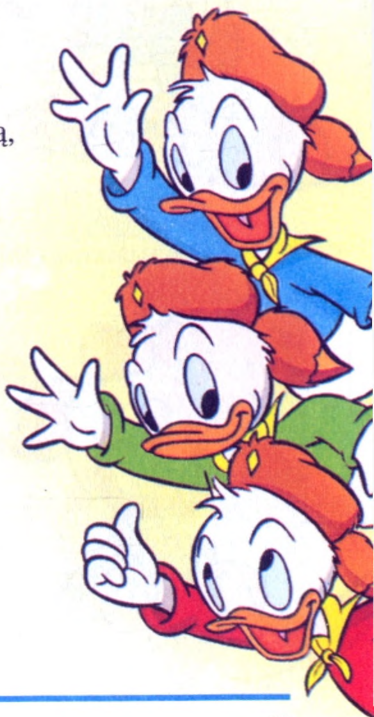
Nespręsk apie draugą iš ūsų.

Katės metodas

Katės, priešingai, susitikusios laukia, stebi viena kitą, paskui atsargiai prisiartina, rodydamos bičiuliškumą pasitrina galvomis... o paskui pradeda drauge žaisti. Tai geras metodas ir tau, jei esi nelabai drąsus. Tačiau labai ilgai nedelsk, prieik daug nelaukęs: gali taip atsitikti, kad jis tuo tarpu pasitrauks nuo tavęs. Ir užuot kačių įpročiu trynęs į jį galvą, draugiškai patapšnok jam per petį.

VISŲ DRAUGŲ KLUBAS

Tu turi savo draugų... tavo draugai turi savo draugų... Tad ko laukti? Kad galėtumete pasidalinti savo sumanymais, susigalvoti tūkstančius visokiausių užsiėmimų, surengti iškylą, sukurkite SAVO KLUBĄ!

Kaip klubą pavadinti?

Klubas kol kas neegzistuoja... Draugai pirmiausia turi susirinkti ir kartu sugalvoti jam vardą. Kiekvienas jūsų vis kitoks, bet turite ir bendrumų. Stenkitės surasti pavadinimą, kuris tatai išreikštų. Nuo paprasto „Dramblių bičiulių klubas" iki rėksmingo „Dviračių velnių klubas". Duokite laisvę savo fantazijai!

Priėmimo ceremonija

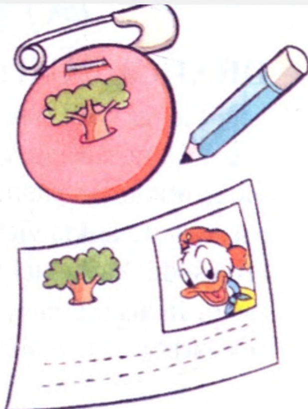
Jūsų būreliui reikia tik gausėti. Naujas narys visada pravers, ypač pramogose! O prieš priimdami surenkite jam keletą „išbandymų“. Tačiau jų metu negalima jam daryti ką nors bloga, jis tik neturi tvirtai žinoti, kuo viskas baigsis.

Nieko neatstumti

Kol naujas pretendentas neperėjo „išbandymų“, neatstumkite jo! Jis bent stengsis, o nauji draugai juk nesimėto! Paskui čia pat įteikite jam klubo ženkliuką ir pažymėjimą.

Ženkliukas ir pažymėjimas

- Iš standaus lapo iškirpk 5 cm skersmens skritulį ir nupiešk jame paprasčiausią motyvą, atitinkantį klubo pavadinimą. Prisek žiogeliu.
- 10x7 cm lapelyje parašyk klubo pavadinimą ir nario vardą. Kertelėje priklijuok jo nuotrauką (arba karikatūrą).

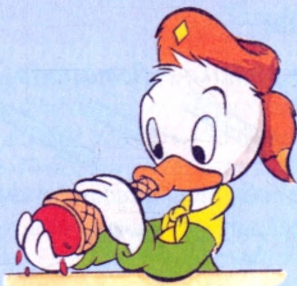
Keli „išbandymų" pavyzdžiai

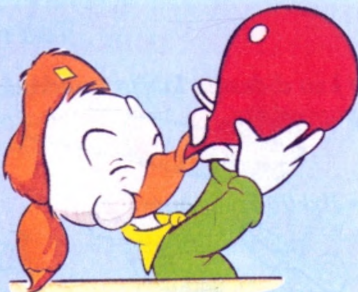
• *Dviem šiaudeliais ištraukti iš stiklinės vandens cukraus gabaliuką, kol jis neištirpęs.*

• *Į dantis įsikąstu pieštuku nupiešti paveiksliuką.*

• *Suvalgyti ledų kaušelį, pradedant nuo smaigalio.*

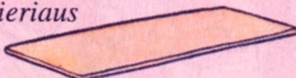
• *Pripūsti balionėlį, bet kad nesprogtų.*

DRAUGŲ SUSITIKIMAS

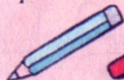
„Na, tai rytoj rytą, dešimtą!“ „Gerai, tačiau, kur? Draugams reikia susirinkimo vietos. Susiraskite kokią vietelę laukuose arba sode, kurią kiekvienas jūsų rastų. Ją aiškiai pažymėkite nupieštais ir iškirptais totemais-fetišais.

Tau reikia:

• *kuo didesnio lakšto standaus popieriaus*

• *pieštuko ir flomasterio*

• *žirklių ir virvutės*

• *kelių tūbelių temperos dažų*

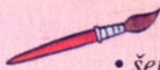

• *pripučiamo balionėlio*

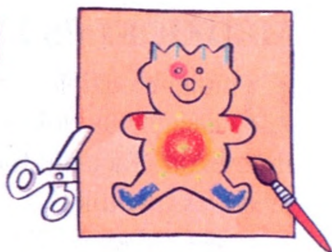

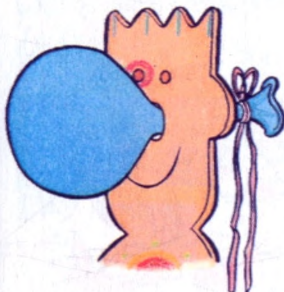
• *šepetuko*

Nupiešk, iškirpk...

- Dideliame popieriaus lape nupiešk totemą ir jį iškirpk. Paskui nudažyk ir papuošk. Spalvotais flomasteriais parašyk jam ant pilvo savo klubo pavadinimą.

Pripūsk

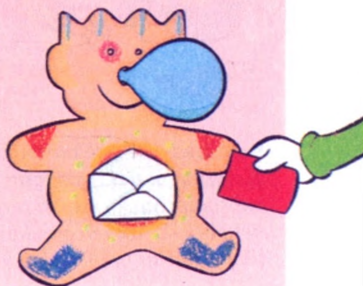
- Nosies vietoje iškirpk maždaug 2 cm skersmens skylę. Iškišk pro ją balionėlį, pripūsk ir užrišk. Prie balionėlio mazgo tvirtai pririšk bent 2 m ilgio virvutę.

- Virvute paskui galėsi pririšti totemą prie medžio kamieno, pakabinti ant šakos, prie įsmeigtos į žemę lazdos ar paplūdimio skėčio.

Slaptas paštas

Ant totemo-fetišo pilvo priklijuok didelį voką. Klubo nariams tai bus pašto dėžutė. Ten galėsite dėti šifruotus ir nešifruotus pranešimus, kai reikės sutarti dėl susitikimo, painformuoti kitus apie programos pasikeitimą arba jiems perduoti kokį perspėjimą, patirtą įspūdį arba ir pokštą... Kai kurie pokštininkai ten tikriausiai įgrūs ir visokių kvailysčių! Verčiau išspręskite jas tarpusavyje!

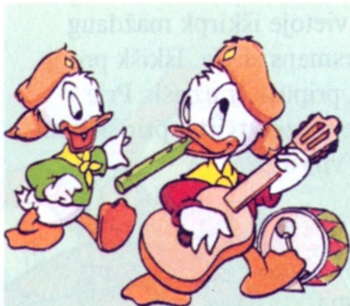

MEDŽIOKLĖS LEIDIMAS

Draugų medžioklė leidžiama visus metus. Jokio leidimo jai ir nereikia. Tačiau ji turi savo taisykles ir taktiką.

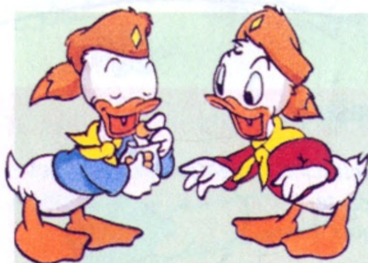
Kaip susirasti draugų

• Muzika pritraukia draugus. Nesidrovėk groti visais instrumentais, kuriais moka ir draugas (žinoma, grok ne visais vienu metu!).

• Visi mėgsta juoktis. Papasakok draugui, kurį norėtum pritraukti, ką nors juokinga. Jei tai nepaveiks, matyt, kažkas jį kankina. Išklausyk. Tai tolimesnis puikus būdas susirasti draugą.

• Draugas mėgsta pasmaližiauti. Jį dažnai matai traukiantį į cukrainę. Sunku įveikti pagundą, bet palauk, kol ten apsilankys ir tik paskui su juo leiskis į kalbas.

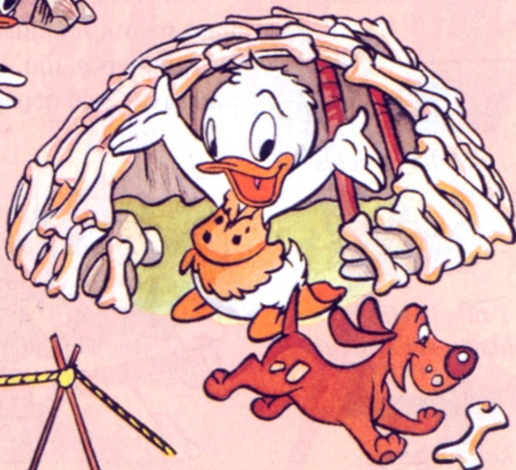
• Ir neužmiršk, kad tavo draugų draugai gali susidraugauti ir su tavimi!

PIRMYKŠČIAI BŪSTAI

Priešistoriniai žmonės visada sugebėjo natūralioje gamtoje apsirūpinti. Jie buvo anaiptol ne kvaili, todėl greitai išmoko statyti pastoges, kurios saugojo nuo blogų orų.

Pašiūrė iš šakų
(visų seniausia)

Pastogė iš mamutų kaulų
(tai džiaugtųsi šunys!)

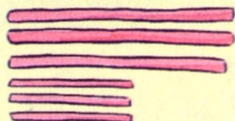
Elnių medžiotojų palapinė
(ją galima išardyti ir vėl pastatyti!)

Dilis, Vilis ir Bilis atskleidė, kad panaši palapinė puikiai tinka ir slaptiems susirinkimams. Atsiversk kitą puslapį ir rasi projektą, kaip tokią palapinę pastatyti.

LAUKINIŲ PALAPINĖ CIVILIZUOTIEMS JAUNIESIEMS ŠVILPIKAMS

Reikalinga:

- *3 kartelės kokių 2 m ilgio, 3 kartelės maždaug 1 m*

- *9 stiprūs atliekų maišai (50 l)*

- *1 didelis virvelės ritinys*

- *1 tūbelė klijų plastmasei klijuoti*

- *keli akmenys*

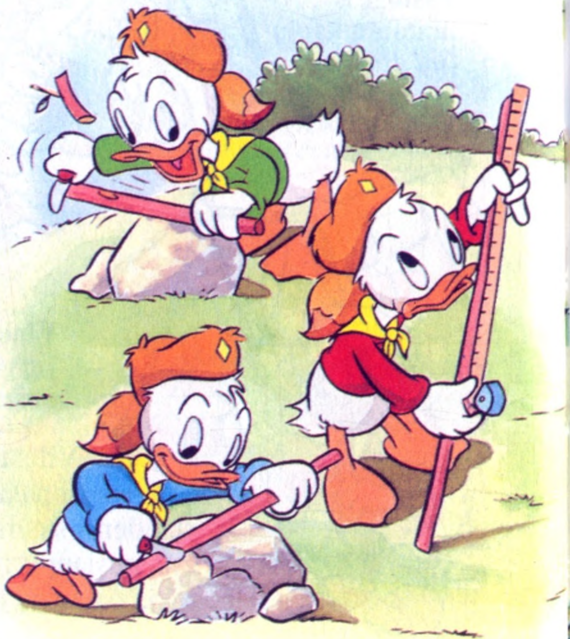
- *Įrankiai: peilis, žirklės, segiklis, kastuvėlis, ritininis metras.*

Jaunieji švilpikai nepaprastai didžiuojasi savo pastatu: juk jis yra iš atliekų maišų, ir jam nereikėjo laužyti šakų.

Pasiruošimas

Išmatuok karteles siuvėjo ar staliaus metru. Jei radai per ilgas šakas, sulygink jas peiliu. Rėžk, braukdamas nuo savęs, kad neįsipjautum.

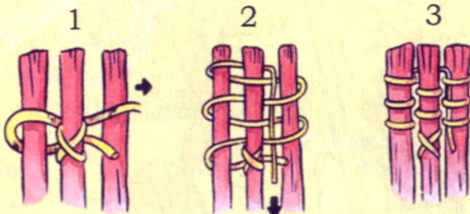
Ramsčiai

Ant žemės greta viena kitos paguldyk tris dvimetrines karteles. Vieną jų galą surišk į krūvą specialiu perpintu mazgu.

Perpintas mazgas

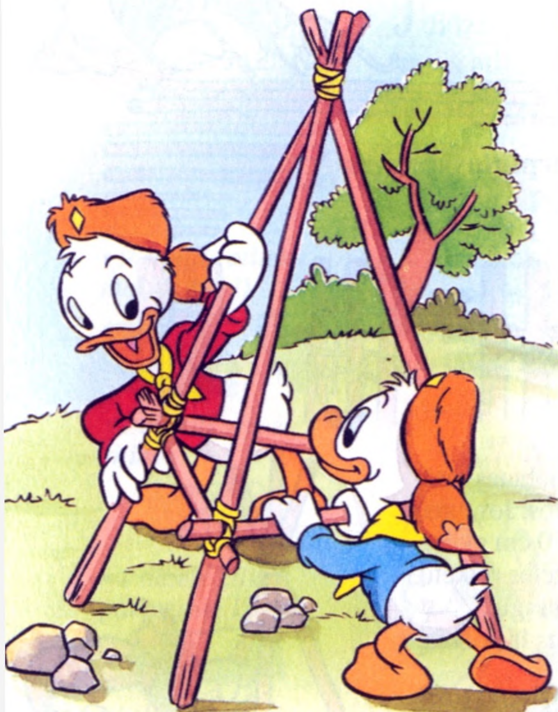
Įdėmiai įsižiūrėk į piešinius... Pamatysi, kad visai nesunku surišti šį mazgą, kuris įgalins tave pastatyti trikojį.

- Kastuvėliu iškask tris duobutes maždaug 1,80 m viena nuo kitos. Jos turėtų būti apie 20 cm pločio ir 20 cm gylio.
- Statyti tris surištas karteles reikėtų trise: čia reikia daug pastangų! Išskėskite nesurištus galus ir įkiškite į paruoštas duobutes.
- Duobutes užpildykite akmenukais, o paskui užberkite žemėmis ir gerai suplūkite.

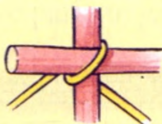
Skersinių kartelių pritvirtinimas

Prie trikojo kartelių, maždaug ties jų viduriu, pririškite tris metrines karteles.

Skersinių mazgai

1. Virvelę vyniok įžambiai per abi karteles.

2. Paskui ją įžambiai permesk kryžmai. Gerai suveržk.

3. Virvelę keliskart apsuk aplink stačią kartelę virš skersinio ir po juo. Tada abu virvelės galus tvirtai surišk.

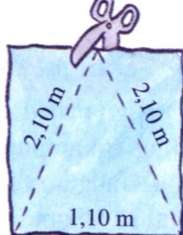

Polietileninė danga

- Atrėžk atliekų maišų apačią ir perkirpk vieną jų šoną. Gausi didelius keturkampius.
- Suklijuok visus tris vieną prie kito. Kraštus sulygink, kad išeitų trys didžiuliai keturkampiai 2,10x1,10 m.

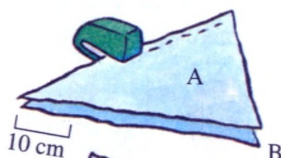

■ Iš tų trijų keturkampių iškirpk tris lygiašonius trikampius (kraštinių ilgis 2,10 m, pagrindo – 1,10 m). Atkarpas sumesk į krepšį.

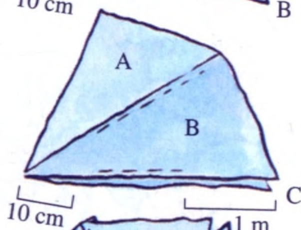

Trikampių sujungimas

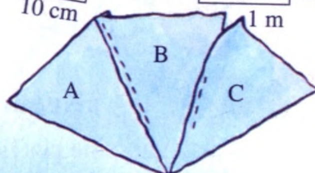
■ Du trikampius (A ir B) patiesk vieną ant kito. Vieną jų kraštą per visą ilgį sujunk segikliu. 10 cm prie viršūnės palik nesusiūta.

■ Ištiesk trečią trikampį (C) ant trikampio B. Segikliu sujunk viršutinę pusę, o prie viršūnės vėl palik 10 cm nesusiūta.

■ Trikampius vėl ištiesk ir sudurk nesusiūtus trikampių A ir C šonus. Susiūk jų viršutinę pusę ir vėl palik nesujungtus 10 cm prie viršūnės.

Dangos užtempimas

Draugų padedamas užtempk susiūtus trikampius ant pastatyto trikojo. Jungiamosios siūlės turėtų sutapti su laikančiosiomis kartelėmis. Ant žemės gulinčius dangos kraštus prispausk akmenimis.

„Kepurė“

Į jūsų palapinę per lietų neturi tekėti vanduo! Kai pradės lyti, ant trikojo viršūnės užmauk polietileno maišelį ir stipriai jį aprišk virvele. Tik nepamiršk tada praverti duris, kad neužtrokštum.

Įėjimas

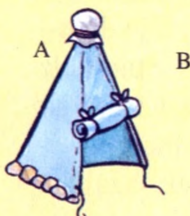
Trikampių A ir B nesusiūtas dalis abiejose pusėse priklijuok prie laikančiųjų kartelių. Jaunieji švilpikai nustatė, kad su stogeliu palapinė iškart pagražėja.

„Durys“

• *Taškuose A, B, C, D, E ir F pritvirtink 20 cm ilgio virveles.*

• *Virvelės A ir B prilaiko suvyniotas „duris“ ir įėjimas atviras.*

• *Surišdamas virveles C ir D su virvelėmis E ir F „duris“ uždarysi.*

O dabar palapinė jau paruošta poilsiui ar kitoms būsimoms išvykoms. Tačiau būk atsargus, nekviesk į vidų daug draugų iš karto: būstas nėra išpučiamas ir gali sprogti!

SANITARE, ČIONAI!

Ai! Oi! Patemptas čiurnos sąnarys? O gal išniro? Draugas negali atsistoti. Laimė, kad gamtoje ne vienas, ir jo draugai turi stiprias striukes. Suieškok dvi tvirtas tiesias kokių 1,5 m ilgio šakas. Perkišk jas per abiejų striukių rankoves. Užsek sagas arba užtrauktukus. Štai ir neštuvai. O dabar, gelbėtojai, pirmyn!

Sutvarstyta čiurna

Patempei čiurnos sąnarį ir sunku žengti?

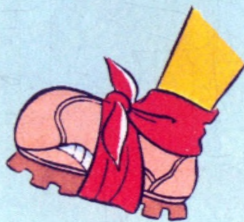
- *Nenusiauk bato ir nenusimauk kojinės (ypač, jeigu ji skylėta!).*

- *Paimk juostą audeklo arba seną skepetą (Vilis pasiūlo savo dervuotą nosinę).*

- *Kryžmai tvirtai aprišk batą ir čiurnos sąnarį ir gerai suveržk... O dabar jau galėsi palengva paršlubuoti namo.*

NUOTYKIAI „LABANAKČIUI“

Kai jaunieji švilpikai nori pašiurpinti klausytojus, pasakoja siaubingas istorijas apie antgamtines būtybes. Kai kurių nerekomenduojame tiems, ką kamuoja nemiga!

Aitvaras arba trolis

Trolis yra 40 cm ūgio ir vagia kojines, kurias paskui nešioja ant galvos vietoje kepuraitės. (Todėl tarp skalbinių taip dažnai atsiranda neporinių kojinių). Sučiuptas apsimeta lyg niekur nieko, bet jis gi panorėjęs gali išaugti. Tada kojinė troliui ima veržti galvą ir jis pasidaro piktas!

Trolis bijo saulės smūgio!

Trolis gyvena po žeme ir išlenda tik naktį, kai išalksta.
Dienos nemėgsta: saulėje jis pavirsta akmeniu, nors ir būtų išsitepęs apsauginiu aliejumi!
Jei tave užpuls trimetrinis trolis, nebandyk gintis savo dvigeležčiu lenktiniu peiliuku: nupjautos jo kūno dalys tučtuojau vėl priauga! Geriau padarysi, jei pasileisi bėgti – trolis vilkte velka letenas ir tavęs nepasivys!

Uodų nykštukas

Ir šis nykštukas yra piktas. Bet, būdamas bailus, pats iškylautojų nepuola, o užleidžia ant jų spiečius iš anksto išmokytų musių, uodų, vapsvų ir širšių.

Saugokis vilkolakio!

Jei kur nors miške pamatysi panašų plakatą, greitai dink, tavo gyvybei gresia pavojus. Vilkolakis yra žmogus, kuris naktį pasiverčia vilku ir drasko neapdairius keleivius. Todėl eiguliai pakabina ant medžių tokius perspėjančius skelbimus. Bent jau Bilis, Vilis ir Dilis taip aiškina, nors savo akimis vilkolakio dar niekada nėra matę!

SVIEDINYS AKLOMIS

Reikalinga:

- *1 sviedinys*

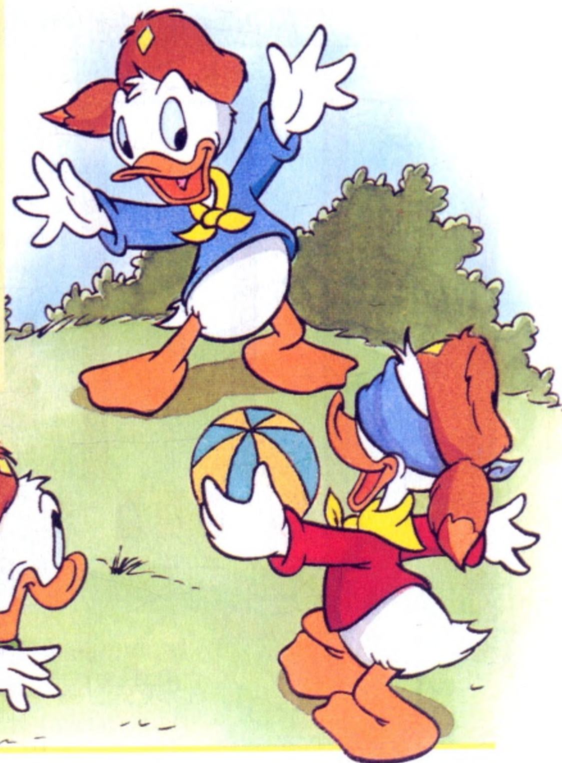
- *1 skarelė*

- *ir bent 2 žaidėjai*

Tas, kas turi sviedinį, skarele užsiriša akis. Kiti sustoja per 2– 3 m nuo jo. Vienas žaidėjas sušunka kitam: „Man!“ Žaidėjas užrištomis akimis meta sviedinį ta kryptimi, iš kur jam pasirodė, atėjo garsas. Šaukėjas turi sviedinį sugauti (ore, ne ant žemės). Jei nesugauna, privalo susikeisti vietomis su metiku. Žaidėjas, kuriam pavyksta paeiliui tris kartus sugauti sviedinį, skelbiamas nugalėtoju.

DAUGKARTINIS PŪSTUKAS

Iš paprasto pūstuko galima iššauti tik vieną kartą. Tas, kurį prieš išvyką į mišką sugalvojo Vilis, gali iššauti kelis kartus paeiliui. Ir nieko nesužeis: jo šoviniai – paprasčiausi popieriaus rutuliukai.

Reikalinga:
maišelis popierinių rutuliukų (iš laikraščių), vatmano lapas, klijai

Atskirų detalių paruošimas

7,3 cm
5,3 cm
1 cm
2,3 cm
Skritulį iškirpti
A
24 cm
1 cm
1 cm

16 cm
B
1 cm
1 cm
1
2
3

1 cm
1 cm
3,3 cm
C
6,2 cm
1,5 cm
1 cm

B
0,8 cm
0,8 cm
2,5 cm
2 cm
2 cm
2,5 cm
1
2
3
1 cm
1 cm
1 cm

Suklijavimo vietos

Vatmano lape nubraižyk nurodyto dydžio brėžinius A, B ir C. Iškirpk juos. Iškirpk ir skritulinę skylę.

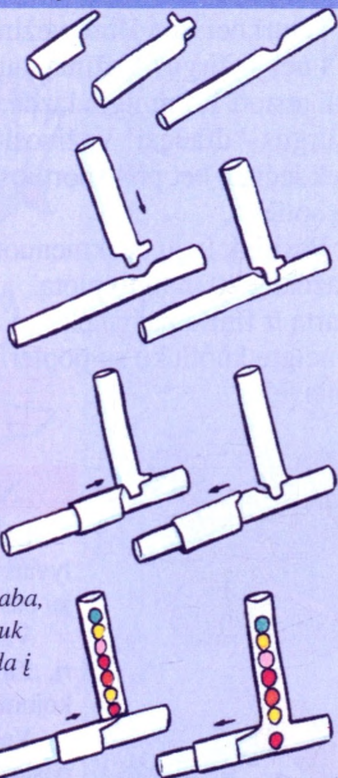
Pūstuko sustatymas

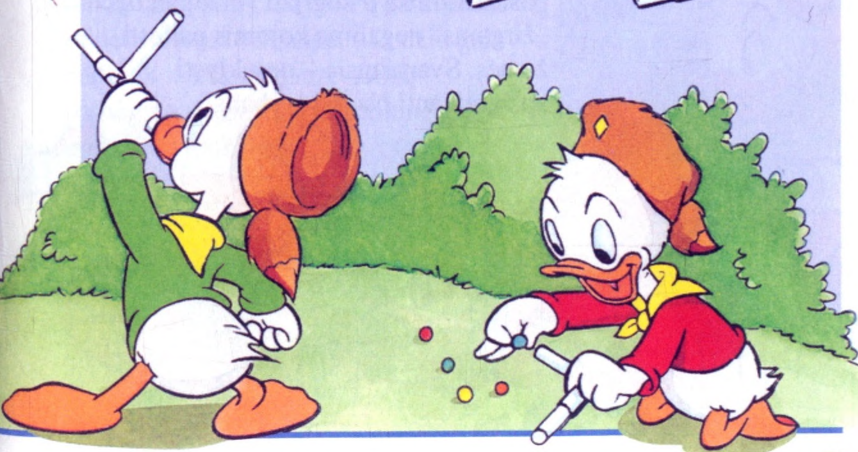
1. Suklijuok kiekvieno galo spalvomis sužymėtus kraštus ir turėsi tris vamzdelius.

2. Vamzdelį B statmenai įstatyk į vamzdelio A skylutę. 1 ir 2 galiukus priklijuok prie skylutės iš šonų, o užlenktą galiuką 3 – iš užpakalio. Atsimink: tarp abiejų vamzdelių priešingoje galiuko 3 pusėje turi likti plyšelis.

3. Užmauk vamzdelį C ant vamzdelio A. Jis turi sklandžiai slankioti. Plyšelį tarp A ir B uždaryk, užstumdamas vamzdelio C liežuvėlį.

4. Į vamzdelį B, kuris yra tarsi apkaba, įdėk kelis rutuliukus. Greitai patrauk vamzdelį C atgal ir vėl į priekį: tada į pūstuką įkris tik vienas rutuliukas. Pūstelėk... ir gali pradėti šaudyti!

BENO HURO DVIKINKĖ

Neturi nei Ben Huro vežimo, nei jo žirgų? Vežimą tau gali atstoti 1,5 m ilgio lazda, o žirgus – draugai! Važiuosite kiek lėčiau, bet prisisportuosite lig soties...

Pasirink lygų neakmenuotą maždaug 20 m ilgio plotą. Startą ir finišą pažymėk įsmeigtu kuoliuku su popierine vėliavėle.

Neužmirštamos lenktynės

Lenktynėms reikia suburti po tris dalyvius kiekvienoje komandoje: du žaidėjai bus „žirgai", o trečias – važnyčiotojas.

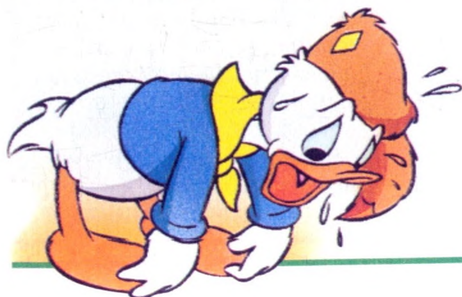
Važnyčiotojas paima lazdą per vidurį, „žirgai" įsiremia rankomis į žemę, o kojomis... užsikabina už lazdos.

Vežimai išsirikiuoja startui. Turi pasiekti finišą ir sugrįžti vėl atgal, bet „žirgams" negalima kojomis paliesti žemės. Svarbiausia – nesuklysti apsigręžiant! Na, tai – yhaha!

MORZĖS ABĖCĖLĖS MANKŠTA

Tarpusavio susižinojimui jaunieji švilpikai išrado savo Morzės abėcėlę... tikrai sportišką! Viską paaiškina jos taisyklės: Vilis išskečia į šalis rankas, taip pavaizduodamas brūkšnį (—). Dilis iškelia jas, parodydamas tašką (•). Jei norėsi jais pasekti, nesimankštink labai sparčiai: tam, kuris priima žinią, reikia laiko susigaudyti. Po kiekvienos raidės trumpai stabtelėk, o žodžio gale padaryk ilgėlesnę pauzę. Bilis, pamėginęs to nepaisyti, įsitikino, jog išėjo tikra makalynė!

Abėcėlė

A •–
B –•••
C –•–•
D –••
E •
F ••–•
G ––•
H ••••
I ••
J •–––
K –•–
L •–••
M ––
N –•
O –––
P •––•
Q ––•–
R •–•
S •••
T –
U ••–
V •••–
W •––
X –••–
Y –•––
Z ––••

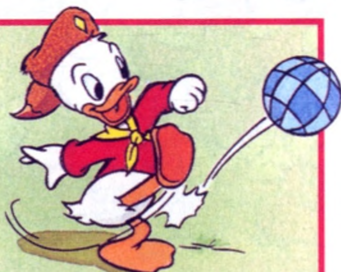
VILIO „KILNOJAMIEJI VARTAI“

Šiandien klube jūsų susirinko šešetas. Vilis siūlo pažaisti su „kilnojamaisiais vartais“. Užtenka dviejų maždaug dvimetrinių virvučių, sviedinio ir švilpuko.

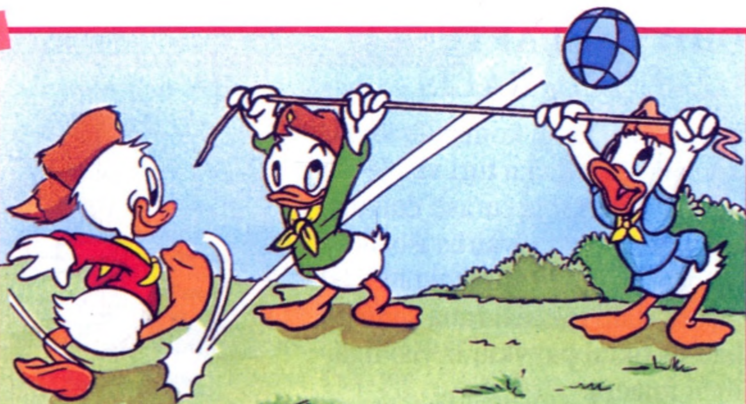

1. Vienas žaidėjas tampa teisėju. Sušvilpęs pradeda žaidimą.

2. Kitas žaidėjas yra puolėjas. Turi teisę tris kartus mušti įvartį.

3. Likę keturi žaidėjai pasiskirsto į du dvejetus, kiekviena pora iškeltomis rankomis laiko ištemptą virvelę. Tai ir yra „kilnojamjieji vartai“. Jie sustoja už 5 m nuo puolėjo. Po teisėjo švilpuko „kilnojamieji vartai“ šoka bėgti prie puolėjo, tačiau žiūri, kad virvelė visą laiką būtų įtempta.

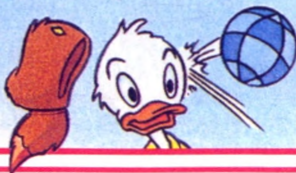

4. Puolėjas šauna į vienus pasirinktus vartus. Kai sviedinys praskrieja virš rankų su virvute arba po jomis, laikoma, kad įmuštas įvartis.

5. Po ketvirto smūgio, nesvarbu, ar jis taiklus, ar ne, teisėjas ir puolėjas užima vartų laikytojų vietą, o šie – jų.

6. Pastaba teisėjui: jei sviedinys kliudo žaidėją, mušamas baudos smūgis.

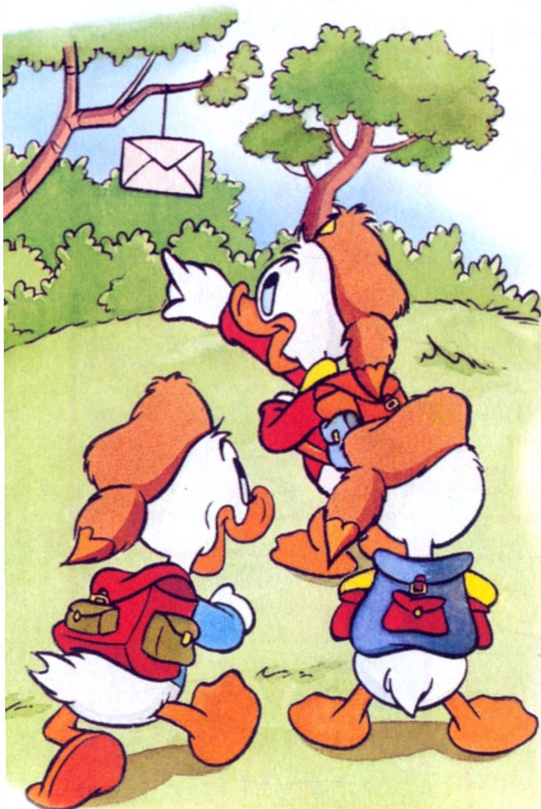

7. Žaidimas pasibaigia, kai visi šeši žaidėjai pasikeisdami pabūna puolėju. Kas įmuša daugiausia įvarčių, tas laimi.

DIDYSIS SLAPTŲ UŽDUOČIŲ RALIS

Ralis yra kelių komandų lenktynės. Dalyviai turi visoje parinktoje trasoje surasti daiktus. Be to, dar laukia įvairūs išbandymai. Jaunieji švilpikai tau patars, kaip tokį žaidimą surengti, kad jis tikrai pavyktų ir visi ilgai ilgai minėtų.

Reikalinga:

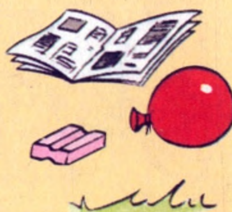
- *rašomasis popierius, vokai, flomasteriai, spalvota kreida, plastmasiniai maišeliai ir virvelė,*

- *daiktai, kurių reikės ieškoti,*

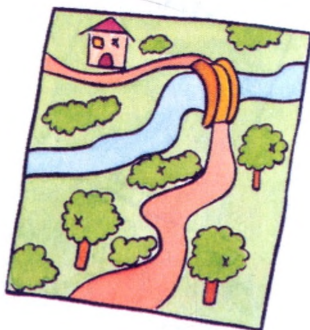
- *daiktai, kurių reikės parinktiems išbandymams (žr. 80–81 p.),*

- *o svarbiausia – kuo daugiau žaidėjų.*

Pasirengimas

Parink pakankamai didelį plotą, kur apstu natūralių slėptuvių (medžių, akmenų, krūmų ir t.t.). Su kitais keturiais žaidėjais, kurie drauge su tavimi vadovaus žaidimui, išdėliok užduotis ir daiktus, kurių reikės ieškoti. Jų išdėliojimą pažymėk planelyje. Tokį pat planelį turi gauti ir kiti keturi organizatoriai. Taip pat nustatyk vietą, kur vyks išbandymai.

A.Ž.O.

Atsakingų žaidimo organizatorių penketas seka, kad viskas vyktų pagal taisykles.

- Vienas iš penketo rūpinasi startu ir finišu (abu vienoje vietoje).

- Kiti du lydi žaidėjus, kad prireikus galėtų jiems padėti.

- Likusieji du seka išbandymų eigą. Organizatorių penketas žaidėjams skiria ir nubraukia taškus. Taškai komandoms įrašomi į lydraščius.

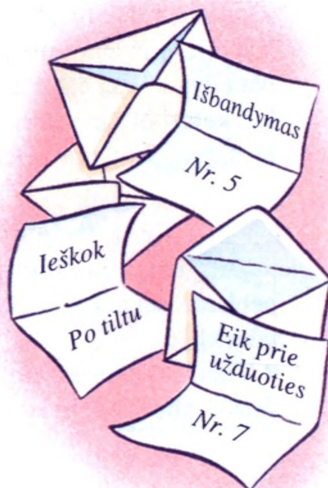
Lydraščiai

Prieš startą kiekviena komanda gauna lapą, kurį aklai ištraukia iš bendros krūvos. Jame įrašyta 5 užduotys ir 3 daiktai, kuriuos reikės atnešti.

Užduotys

Atskiruose popieriaus lapuose surašyk bent trisdešimt užduočių. Sudėliok juos į neužklijuotus sunumeruotus vokus. Yra trys užduočių tipai:

- kurios nurodo vietą, kur paslėptas ieškomas daiktas,
- kurios nustato, kiek išbandymų komanda turi atlikti,
- kurios nukreipia žaidėją į kitą užduotį kitoje vietoje.

Ieškomi daiktai

Kai kurie daiktai organizatorių paslepiami iš anksto ir žaidėjai jų ieško pagal užduotį. Kitus reikia surasti tiesiog gamtoje.

Užduočių išdėstymas

(jų nereikia per daug paslėpti)

žema šaka

krūmai arba žolė

dideli akmenys

medžio kamienas

Draugiška pagalba

Žaidėjai gali tarp savęs keistis informacija. Perskaitę užduotį, ją vėl grąžina į vietą, nes jos reikės ir kitiems. Renka tik tuos daiktus, kurie išvardyti jo lydraštyje.

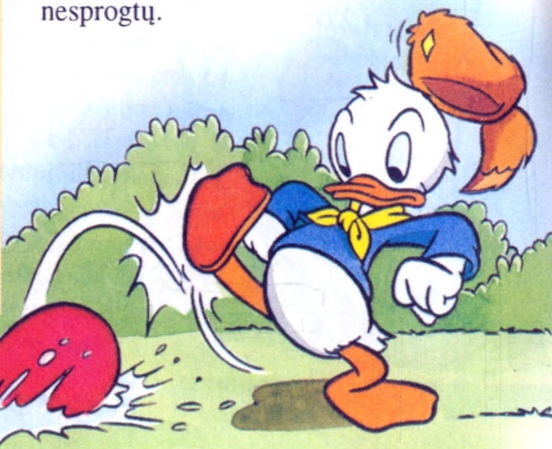

Velniški išbandymai

Viena iš trijų užduočių iš žaidėjų reikalauja, kad, organizatorių kontroliuojami, atliktų išbandymą. Jei pavyksta, gauna 5 taškus, priešingu atveju 5 taškai nurašomi.

Čia turi 4 tokių išbandymų pavyzdžius. Gal tau šaus į galvą dar sunkesni.

- Pripučiamą balionėlį, pripildytą vandens, nuspirti 3 m, kad jis nesprogtų.

■ Per vieną minutę sudėlioti į 10 skiaučių suplėšytą laikraščio puslapį.

■ Pūstuku iš susukto popieriaus iššauti kramtomąją gumą (iškramtytą).

■ Ant žolės stiebelio užmegzti tris mazgus.

Finiše A.Ž.O. suskaičiuoja kiekvienos komandos taškus:

Taškų skaičiavimas

+10 komandai, kuri finišą pasiekė pirmoji,
+5 kitai komandai, kuri finišą pasiekė antra,

Toliau skaičiuojama:

+5 už atneštą daiktą,
+5 už sėkmingą išbandymą,
-5 už nesėkmingą išbandymą,
-1 jei žaidėjas pasinaudojo organizatoriaus pagalba.

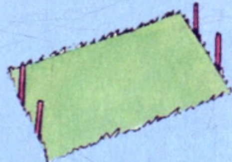
Ralio šiukšliadėžė

Pabaigoje visų laukia dar vienas išbandymas: surink viską, kas liko po žaidimo!

Reikalinga:

3x5 m vejelė su vartais abiejuose galuose (2 kuolai, įbesti per 1 m vienas nuo kito).

1 pripučiamas balionėlis,

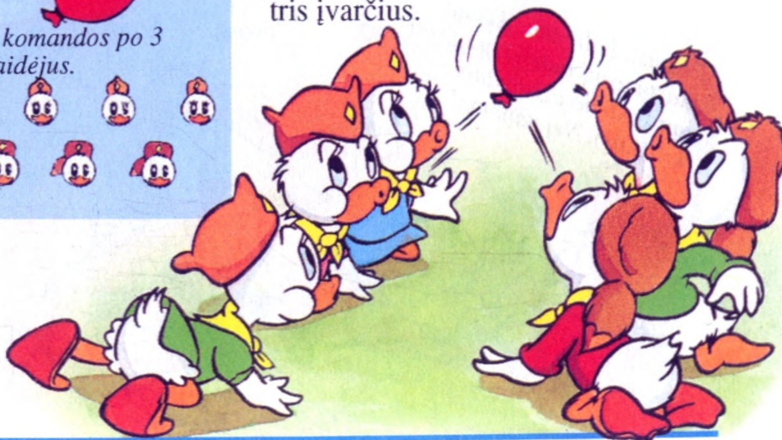
2 komandos po 3 žaidėjus.

PŪTIKŲ RUNGTYNĖS

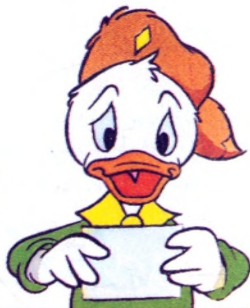
Gali stipriai pūsti? Tai pūtikų rungtynės tarsi tau sugalvotos.

Padėk balionėlį vidury vejelės. Žaidėjai aplink jį stovi poromis. Pūsdami stengiasi pavaryti balionėlį į priekį. Žaidėjams negalima jo liesti, bet leistina pūsti keliems kartu. Komandai, nupūtusiai balionėlį į varžovų vartus, įskaitomas įvartis. Jei balionėlis nusirita už aikštelės ribų, jis grąžinamas į centrą. Žaidimas baigiasi, kai viena komanda įpučia tris įvarčius.

FANTAI

Žaidimai, lažybos, rungtynės, pralošti fantai… Niekas nieko niekada nepralošia, nes… kas pralošia… gali savo fantą vėl atgauti! Čia yra kelios užduotys, kurias gali skirti draugams ir išsiaiškinti, kuris iš jų sumaniausias.

Viskas įmanoma, jei žinai, kaip!

Per vieną minutę parašyti kelis vardus iš kito galo (pvz., SILID). Neįmanoma!..

... nebent rašytum atbulai – iš dešinės į kairę.

Didelį muilo burbulą pradurti šiaudeliu taip, kad jis nesprogtų. Neįmanoma!..

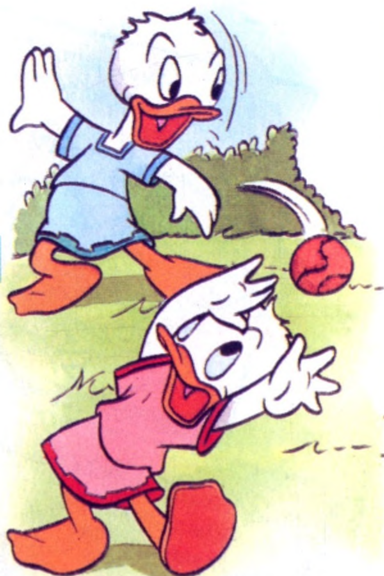

... nebent šiaudelio galą pavilgytum muiliname vandenyje.

Pastatyti popierinį puodelį ant popieriaus lapo, kurio galai uždėti ant kitų dviejų tokių pat puodelių. Neįmanoma!..

... nebent popierių sulankstytum išilgai.

IŠ SENŲ SENOVĖS

Jau senovės graikai ir romėnai žaidė kai kuriuos žaidimus, atėjusius iki mūsų laikų.

Sviediniai iš vilnos

Pirmieji sviediniai buvo pasiūti iš audeklo arba odos ir prikimšti gyvulių vilnos. Vilis mano, kad ir žmonių barzdų, bet niekur nerado tokių įrodymų! Tuos kietus sviedinius mėtydavo į sieną arba į žaidimo bendrininkus (ai!).

Imperatoriaus rutuliukai

Romos imperatorius Augustas pirmasis su savo vergais žaidė rutuliukais jau prieš 2000 metų. Rutuliukus jam atstojo riešutai. Žaidė vien dėl malonumo? Ar kartais nesukčiavo? Šių valstybinių paslapčių jau niekada nesužinosime!

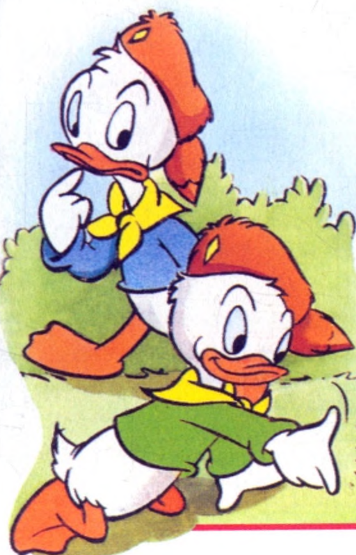
Akmeniniai hanteliai

Šokdamas į tolį, gali pasimokyti iš graikų atleto, kuris šuolio metu pasinaudodavo akmeniniais hanteliais. Į abi rankas paimk po didelį akmenį. Įsibėgėk, atsispirdamas atkišk rankas į priekį, paskui staigiai jomis mostelėk atgal ir akmenis išmesk. Dilis pataria atsitiktiniams žiūrovams stovėti kuo toliau!

ŽAISKITE RUTULIUKAIS

Rutuliukais galite pradėti žaisti dviese, o po kelių minučių jūsų bus bent dešimt! Tai idealus būdas susirasti draugų. Rutuliukai žinomi jau tūkstantmečius: akmeniniai rutuliukai rasti net senovės Egipto piramidėse.

Į duobutę

Paimkite po vieną rutuliuką kiekvienam žaidėjui (jų gali būti du ar daugiau). Išrauskite žemėje kokių 2 cm ilgio ir 10 cm pločio duobutę. Žaidėjai sustoja per 5 m nuo duobutės. Vienas po kito sprigsi savo rutuliuką duobutės link. Laimi tas, kurio rutuliukas pirmas įkrinta į duobutę. Svarbi detalė: kiekvienas žaidėjas turi teisę pataikyti savo rutuliuką į varžovo rutuliuką ir taip nuristi jį toliau nuo duobutės.

Ridynės

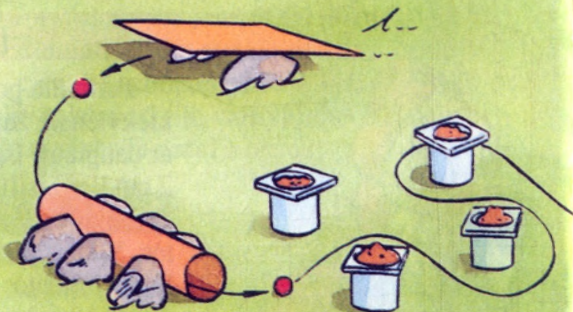
Išdėliok kliūtis per 2 m viena nuo kitos. Žaidėjai jas turi vieną po kitos sprigsėdami įveikti, kaskart gaudami po 3 bandymus. Tik nugalėję vieną kliūtį, gali pereiti prie kitos. Laimi tas, kas pirmas pasiekia finišą.

Reikalinga:

Lygi žaidimo aikštelė, po 1 rutuliuką kiekvienam žaidėjui (žaidžia 2 ar daugiau), indeliai nuo jogurto, kartono lakštai, žirklės, kartoninis vamzdelis (3–6 cm skersmens, 30 cm ilgio), akmenukai.

Tramplinas

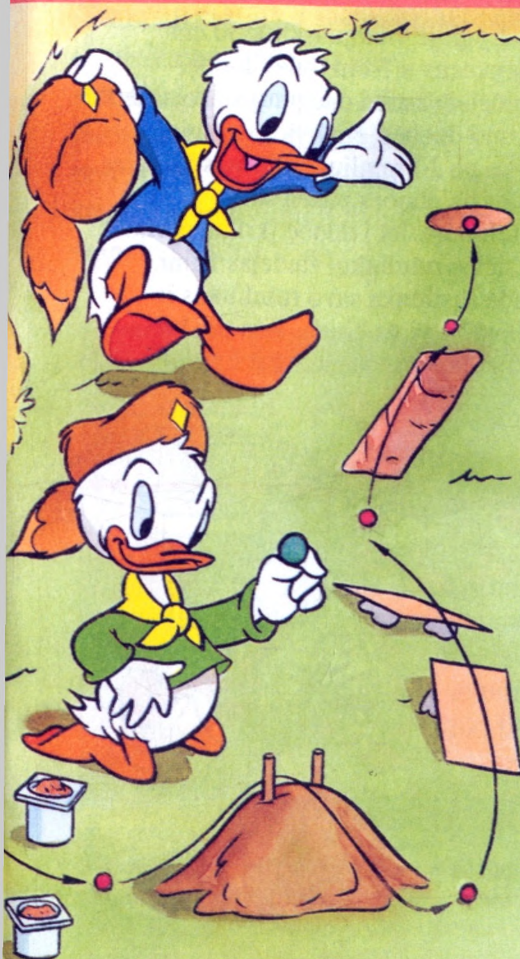
Iškirpk 30x10 cm kartono gabalą. Atremk jį nuožulniai į didoką akmenuką. Rutuliukas turi perlėkti per visą jo ilgį.

Tunelis

Kartoninį vamzdelį apramstyk akmenukais. Rutuliukas turi riedėti per jį. Jei pasiliks viduje, išstumk jį pagaliuku ir pradėk iš naujo.

Labirintas

Indelius nuo jogurto pripildyk žemių ir sustatyk vingiais. Rutuliukas turi išvingiuoti tarp jų.
Po kiekvieno naujo bandymo pradėk iš tos vietos, kur prieš tai sustojai.

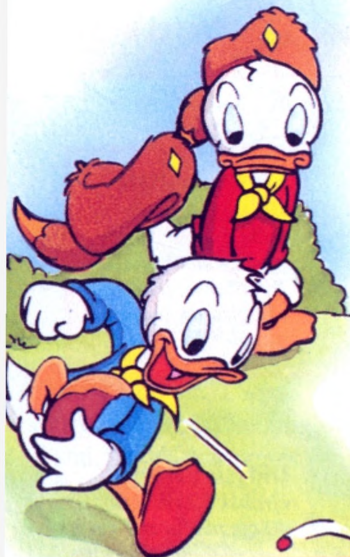

Finišo duobutė
Išrausk maždaug 5 cm gylio ir 5 cm pločio duobutę. Rutuliukas, įkritęs į ją pirmas, nulemia nugalėtoją.

Didysis griovys
Išrausk 50 cm ilgio, 30 cm pločio ir 5 cm gylio išilginį griovelį. Rutuliukas jį turi įveikti.

Dvigubas tiltelis
Pastatyk prie starto 2 tiltelius panašiai kaip tą pirmąjį – per 10 cm vieną nuo kito. Rutuliukas turi įveikti pirmąjį tiltelį, peršokti tarpą ir nusiristi į kitą pusę.

Kalnelis
Supilk kruopščiai suplūktą žemių kalvelę (apie 30 cm skersmens ir 20 cm aukščio). Jos viršūnėje įbesk du šakaliukus per 10 cm vieną nuo kito. Rutuliukas turi užriedėti į viršūnę, prasiristi tarp šakaliukų ir nusileisti kitoje pusėje.

Pora – liekas

Lygioje vietoje iškask 50 cm skersmens ir 5 cm gylio duobę. Žaidėjai (2 arba daugiau) sustoja už 3 m nuo duobės. Kiekvienas saujoje laiko po 10 rutuliukų. Pirmas žaidėjas sviedžia duobės pusėn savo rutuliukus. Jei į duobę įkrinta porinis skaičius rutuliukų, žaidėjas laimi. Tada susirenka savo rutuliukus ir užleidžia vietą kitam. Kas tris kartus pralaimėjo, iškrinta iš žaidimo.

JOGURTOFONAS

Jogurtofono žaidimui pasirinkite smaližių ir šnekų draugą. Smaližių, kad padėtų sušveisti jogurtą iš indelių (popierinių ar plastmasinių), o šnekų, kad būtų įdomu žaisti.

Alio! Alio!

• Vinimi pradurk dviejų tuščių jogurto indelių dugną.

• Tarp abiejų indelių, perverdamas per dugną, nutiesk ploną vielutę. Abiejuose jos galuose (indelių viduje) užmegzk po didelį mazgą.

• Su draugu įtempkite vielutę ir per indelius galėsite vienas su kitu kalbėtis ir klausytis.

SLAPTAS NAKTIES KODAS

Jaunieji švilpikai per nuotolį susikalba žibintuvėliais siunčiamais signalais. Jei nori pasiųsti draugui kokią užduotį ir netrukdyti kitiems palapinėje, gali sugalvoti individualų įvairių signalų šviesos kodą.

Nakties signalai

Keturkampis: ar nori su manimi pasižiūrėti į žvaigždes?

Apskritimas: mano draugai palapinėje taip knarkia, kad negaliu miegoti!

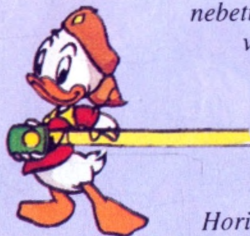

Įžambi linija: girdžiu kažkokius keistus garsus, ar ir tu girdi?

Vingė: išalkau, o nebeturiu ko valgyti!

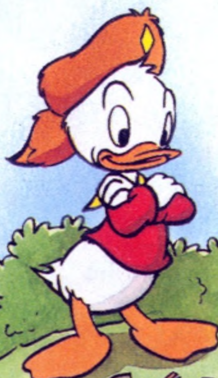

Trikampis: truputį bijau, o tu?

Horizontali tiesė: labanakt!

PALIK MAN ŽENKLĄ!

Pakelės ženklai yra svarbi draugų susižinojimo priemonė, kai iškylautojai ar žaidėjai nutolsta vienas nuo kito. Tereikia kiekvienam jų tiksliai žinoti, ką kuris ženklas reiškia. Jaunųjų švilpikų naudojami ženklai yra iš pagaliukų ir akmenėlių. Gali prisigalvoti ir kitokių.

Eik į priekį

Eik į kairę

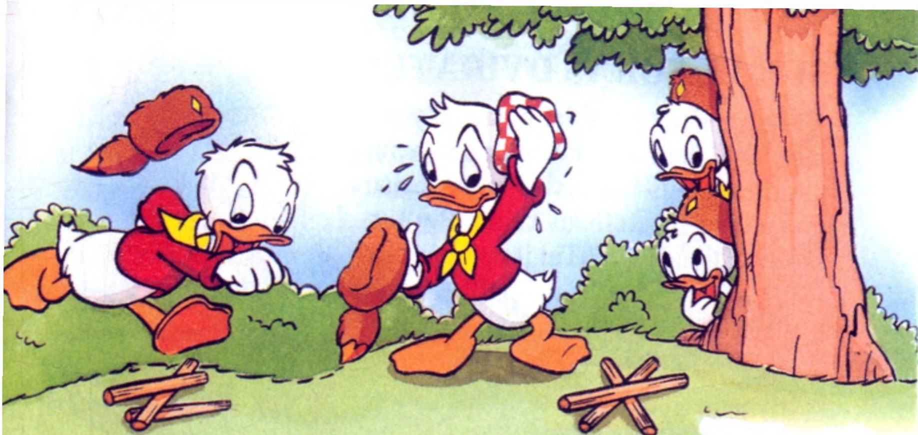
Eik į dešinę

Apačioje rasi užduotį

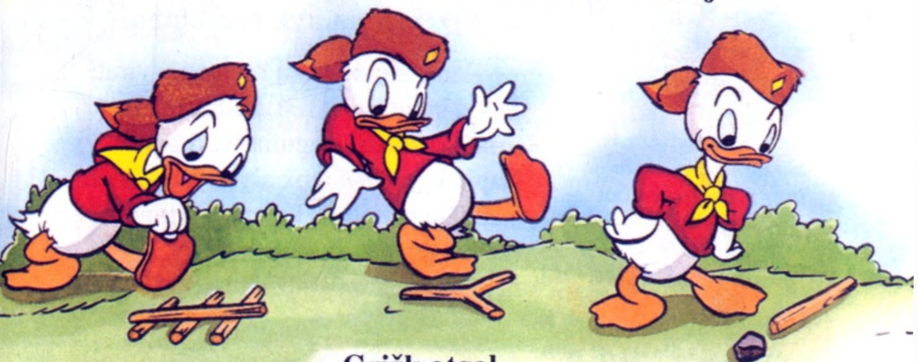

Sustok
(1 akmenukas = 5 min., 2 akmenukai = 10 min. ir t.t.)

Skubėk!

Esi beveik vietoje!

Išklydai iš kelio!

Grįžk atgal (ne atbulas, nes nugriūsi!)

Eini teisinga linkme

Kažkas tave seka!

Čia paklydau. Ir tu taip pat!

SUKAS, SUKAS DVIRATUKAS!

Su dviračiu tu gali lengviau iškylauti. Pagaliau nereikia ant pečių tempti kuprinės. Vilis labiausiai mėgsta leistis nuo aukšto nuožulnaus kalno. Bet sunku spausti aukštyn? Tai įkopk pėsčias.

Būtini dviračio reikmenys

Kelionėje reikalingi:

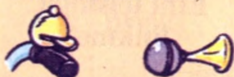
• *du geri stabdžiai (batų padai neskaičiuojami)*

• *raudonas atšvaitas ant užpakalinio rato ir oranžiniai atšvaitai ant pedalų*

• *skambutis (ne kokia nors dūdelė su balionėliu)*

• *geltonas reflektorius priekyje, raudona šviesa užpakalyje*

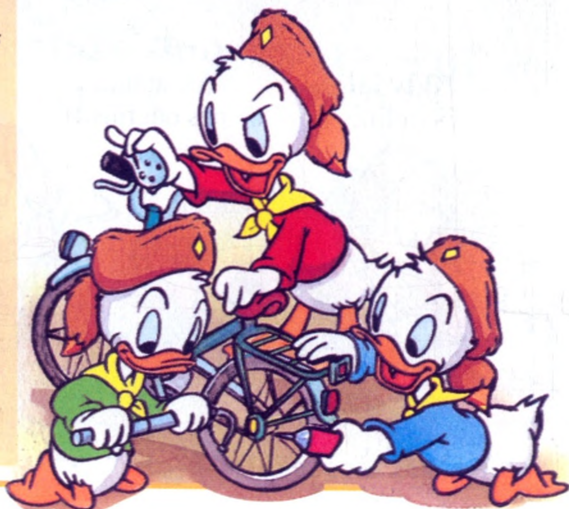

• *dviratininko ženklelis*

Dviratį laikyk tvarkingą

Kad važiuoti būtų malonu, dviratį reikia gerai prižiūrėti, kad nebraškėtų ir negirgždėtų! Reguliariai jį plauk šlapia kempine, tepk alyva ratų ašis ir stabdžių troselius. Patepk ir grandinę bei pavaras. O svarbiausia – nepamiršk pripūsti padangų.

Kelio trumpinimas

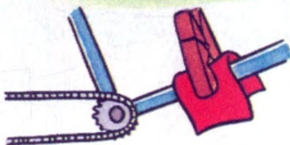
Pasirink nuošalesnius plentus, dviračių takus, asfaltuotas trasas, miško keliukus. Važiuodamas palei vandens kanalus, geležinkelius, nesidairyk. Būk atsargus ir prie vandens telkinių… ant kranto sėdi žūklautojai su meškerykočiais ir valais.

Švenčių proga

- Ant vairo pritvirtink vėjo malūnėlį.

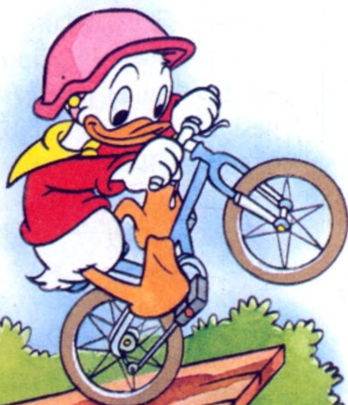
- Ratų stipinus aplipdyk margaspalvėmis juostelėmis.
- Prie vairo galų pririšk kaspinėlius, kurie važiuojant gražiai plevėntų.

- Prie užpakalinio rato šakių skalbinių gnybtuku pritvirtink juostelę standaus popieriaus: važiuojant ji brauks per stipinus ir tarškės visai kaip motociklas!

ČEMPIONŲ TRASA

Jaunieji švilpikai sugalvojo štai tokią dviračių kroso trasą. Kam joje geriausiai seksis?

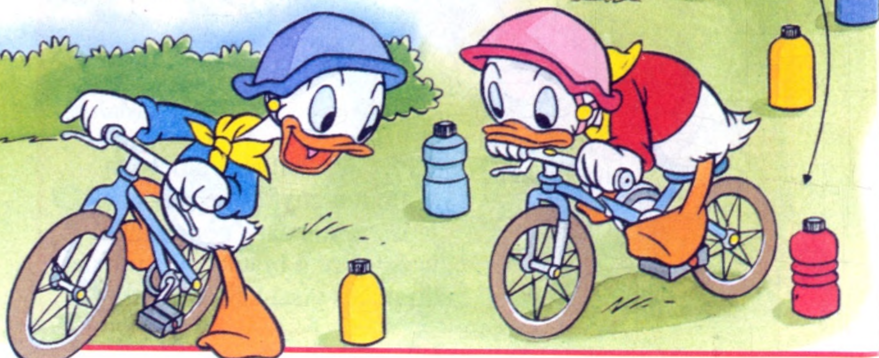

Pragariškos sūpuoklės

Ant nupjauto rąstgalio uždėk plačią lentą – kaip sūpuokles. Turi ant jos užvažiuoti, atsargiai su ja persisverti ir kita puse nuvažiuoti.

Slalomas tarp butelių

Sustatyk vingėmis plastmasinius butelius, sunumeruotus ryškiais dažais. Lenktynininkas turi tarp jų pravažiuoti pagal eilės numerius ir nė vieno nenuversti.

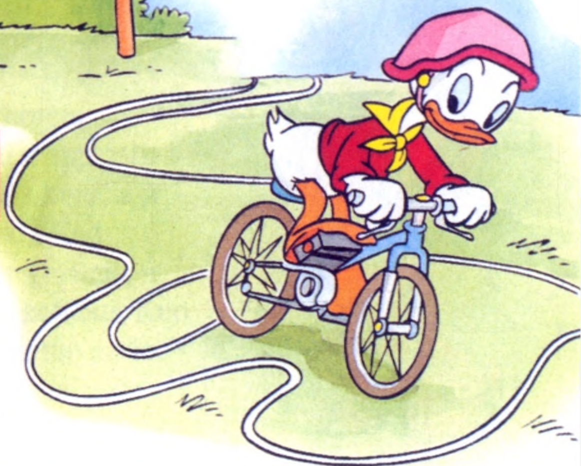
Šuolių tiltelis

Uždėk lentą ant rąstigalių, glaudžiai suklotų nuo mažiausio iki didžiausio ir gerai sutvirtintų plūkta žeme. Užvažiuok ant tiltelio greičiau ar lėčiau. Nuo tavęs priklausys, kiek nušoksi!

Nykštuko kartelė

Ant dviejų įsmeigtų kuolų uždėk kartelę. Turi po ja pravažiuoti ir nenumesti.

Kelio susiaurėjimai

Kreida nubrėžk kelio kraštus. Padaryk jį vietomis siauresnį, vietomis platesnį. Važiuojant iš jo negalima iškrypti, taip pat negalima kojomis atsiremti į žemę.

MŪSŲ KLUBAS

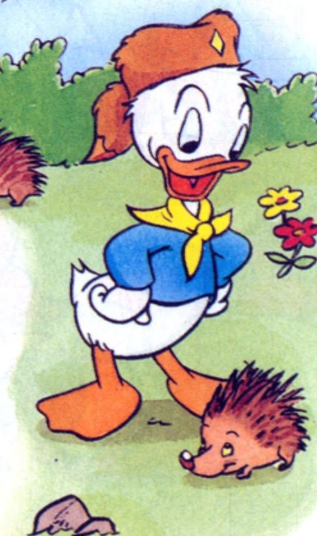
GAMTOJE...

Jaunieji švilpikai norėtų gamtoje viską pažinti ir suprasti. Tad Bilis, Vilis ir Dilis kviečia ir tave į tyrinėtojų išvyką. Kad pažintum neįtikėtinus gyvūnus ir augalus, nebūtina toli keliauti. Kuo daugiau gamtą pažinsi, tuo geriau mokėsi ją saugoti ir tuo laisviau joje jausies.

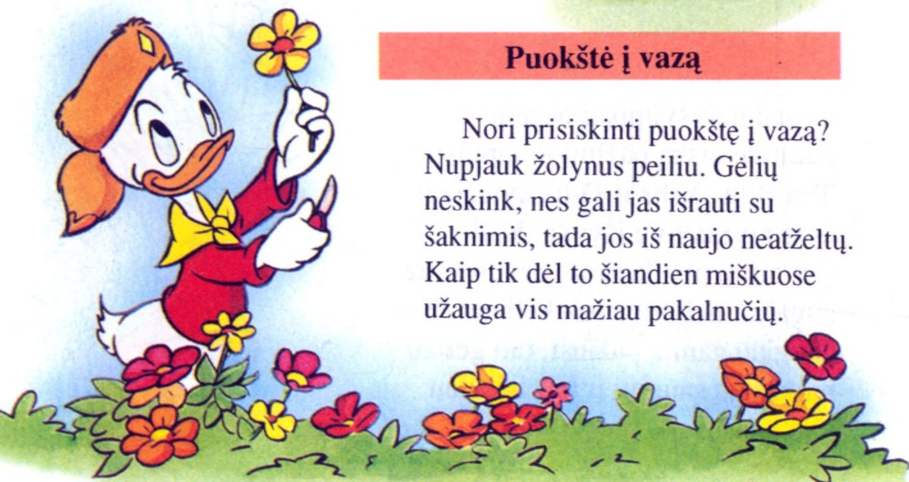
KAS MYLI, TAS SAUGO!

Neliesk jauniklių

Miške gali susidurti su gyvūnų jaunikliais, kurie yra smalsūs kaip ir tu, ir taip pat išėjo pasivaikščioti. Jokiu būdų jų neliesk, nes tada jiems pasiliktų tavo kvapas, ir tėvai, vos jį užuodę, nustotų jais rūpintis.

Puokštė į vazą

Nori prisiskinti puokštę į vazą? Nupjauk žolynus peiliu. Gėlių neskink, nes gali jas išrauti su šaknimis, tada jos iš naujo neatželtų. Kaip tik dėl to šiandien miškuose užauga vis mažiau pakalnučių.

Saugomi gyvūnai

Tikriausiai žinote, kad panda yra saugoma, jos negalima medžioti. Ji netgi yra pasaulinės gyvūnų globos draugijos (WWF) simbolis. Tavo artimiausioje aplinkoje ir tolimuose kraštuose dar yra daugybė kitų saugomų žvėrių ir paukščių. Štai kai kurie jų.

 elnias	 *ūdra*
 ruonis	 *šernas*
 kranklys	 *gandras*
 gegutė	 *plėšrieji paukščiai*

Švilpikas saugo gamtą

Neliesta gamta yra švari, ir Dilis tau primena, kad jos jokiu būdu negalima teršti!

Taigi įsidėmėk:

- *Nemėtyk aplink save jokių popierių.*

- *Skardines ir butelius kraukis į krepšį, kol pareisi namo.*

- *Ypač žiūrėk, kad nepaliktum plastmasės atliekų. Gyvūnai juos gali praryti ir uždusti.*

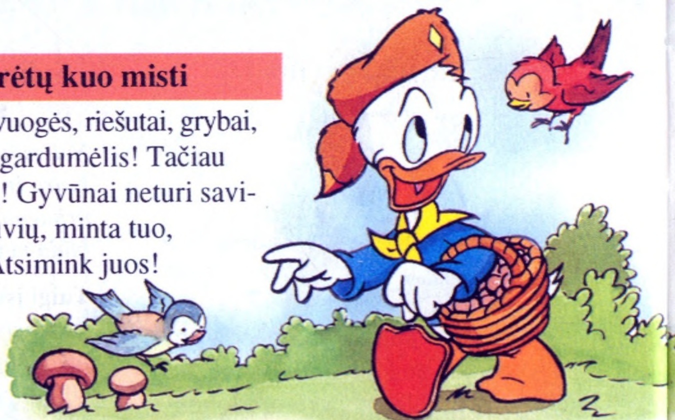

- *Ir atvirkščiai: paukščius pradžiuginsi, jei jiems paliksi duonos trupinių!*

Kad turėtų kuo misti

Avietės, gervuogės, riešutai, grybai, kaštonai… Tai gardumėlis! Tačiau tu neišrink visų! Gyvūnai neturi savitarnos parduotuvių, minta tuo, ką ir tu renki. Atsimink juos!

Tau patinka, tai sodink juos

Eidamas žiūrėk į žemę, į augalų pašaknes. Kai pamatysi sėklytę, padaryk lazda duobutę ir užžerk tą sėklą.

Tavo dėka po kelių mėnesių kai kurios jų sudygs ir į šviesą iškels jaunus daigelius.

Tu pasaulyje ne vienas!

Pasaulyje žinoma apie 1300 000 gyvūnų rūšių, iš jų daugiau kaip 1 000 000 rūšių vabzdžių ir 5000 žinduolių. Augalų rūšių priskaičiuojama iki 350 000. Tai bent pulkas draugų!

Truputis

Daug

Aibė

KAD TAIP PERĖJUS PER MIŠKĄ...

Nėra tokio jaunojo švilpiko, kuris painiotų ąžuolą su kaštonu arba tuopą su platanu. Ypač kai turi prieš akis dvylikos pažįstamų medžių lapų ir vaisių atvaizdus!

Skrenda lapai!

ąžuolas

klevas

valgomasis kaštonas

uosis

beržas

netikrasis kaštonas

skroblas

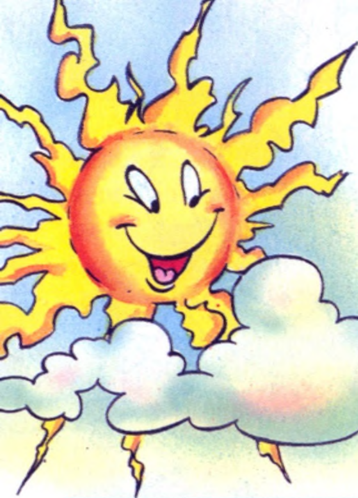

tuopa

guoba

alksnis

bukas

platanas

SAULĖS DIEVYBĖS

Daugelis senovės tautų garbino saulę. Ir nenuostabu! Be šitos žvaigždės, kuri mums duoda šilumą ir šviesą, Žemėje nebūtų gyvybės.

Dievų kivirčai

Helijo, senovės graikų Saulės dievo galva buvo vainikuota žėrinčiais spinduliais. Jis lakstė padangėje keturiais žirgais pakinkytu vežimu. Matė viską, kas Žemėje dėjosi ir pasakojo kitiems dievams ir deivėms, kas ką padarė. Tikras skundikas! Per jį dievai dažnai susikivirčydavo!

Dieviškoji šviesa

Senovės Egipto dievas Ra padangėje keliavo auksine valtimi. Kai rytą jis praverdavo akis, prasidėdavo diena. Žaltys Apopas bandė jam sukliudyti, bet tas grumtynes Ra visada laimėdavo. Veikiausiai dėl to egiptiečiams nebuvo sunku rytą keltis.

KAIP DRIEŽAS SAULĖKAITOJE

Tu mėgsti šildytis saulėkaitoje kaip driežas, ypač smaguriaudamas vaniliniais ir šokoladiniais ledais? Tačiau driežas neturi pasirinkimo, nes jis – šaltakraujis gyvūnas, kurio šiluma keičiasi priklausomai nuo aplinkos temperatūros. Žiemą užmiega žiemos miegu. Vasarą, sustiręs nuo nakties vėsos, rytą šildosi saulutėje, kad vėl atgautų žvalumą. Kai tūno ant labai įšilusio akmens, kilnoja uodegą ir paeiliui letenėlę, visada tiktai vieną, kad neprarastų pusiausvyros.

MEDIS KAIP REZERVUARAS

Saulėkaitoje jaunuosius švilpikus ima kamuoti troškulys. Lygiai taip ir dramblius! Kai išdžiūsta upės, jiems dar lieka gėrimo automatas – baobabas. Į jį nereikia mesti monetų: užtenka tik kelis kartus gerai sukirsti iltimis, ir medyje susitelkęs vanduo tave pagirdys.

Senas baobabas savo kamieno ertmėse gali laikyti sukaupęs iki 100 000 litrų vandens. Kai kuriuose kraštuose jis netgi vadinamas apipintu buteliu.

KUR TAI MATYTA!

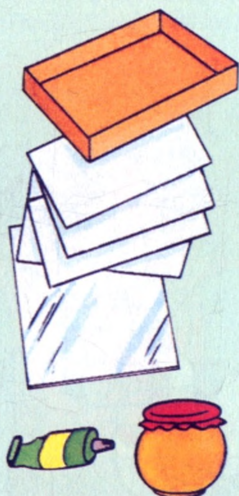

Ne visos skruzdelės yra tokios gerbtinos ir darbščios, kaip apie jas kalbama. Kai kurių rūšių skruzdėlės jaučia silpnybę čiulpti gėrimą, nuo kurio tiesiogine to žodžio prasme nusigeria, pavyzdžiui, nuo amarų arba drugių vikšrų išskiriamų sulčių. Skruzdėlės juos nusivelka į skruzdėlyną, kad galėtų iki soties prisilaižyti savo mėgiamo gėrimo. Kartais iš tiesų nežino saiko!

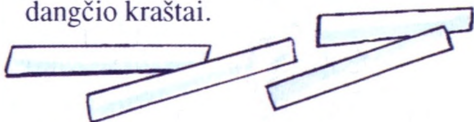
Labirintas skruzdėlėms

Reikalinga:

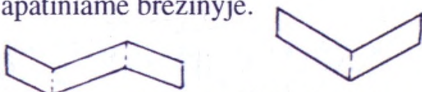
Batų dėžės dangtis, standus popierius, klijai, kiek didesnė už dangtį stiklinė plokštelė, truputis medaus.

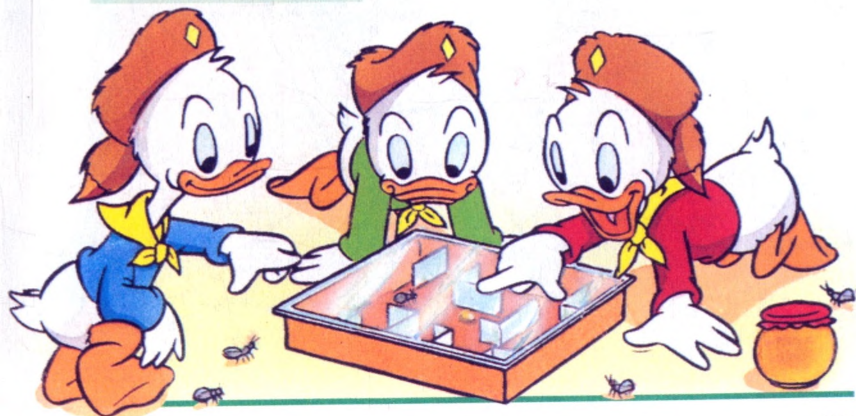
- Prikarpyk standaus popieriaus juostelių, tokio pat pločio kaip ir dangčio kraštai.

- Sulankstyk jas ir priklijuok prie dangčio dugno, kaip parodyta apatiniame brėžinyje.

- Viename kampe užlašink medaus, o priešingame – įleisk skruzdėlę. Po to labirintą uždenk stiklu. Pamatysi, kad iš pradžių skruzdelė lakstys šen ir ten, kol pagaliau suras medų. Kai paskui ją sugrąžinsi į pradinį tašką, ji kelią prie medaus atras daug greičiau, sekdama anksčiau labirinte paliktais cheminiais pėdsakais.

NEĮTIKĖTINOS SKRUZDĖLĖS

Šiandien gamtininkai žino, jog Žemėje yra apie 2000 įvairių skruzdėlių rūšių: agresyviausia skruzdėlė yra „buldogas". Jos ilgis 2 cm. Skruzdėlių protėviai buvo vapsvos. Tuo galbūt galima paaiškinti, kad yra skraidančių skruzdėlių.

PAUKŠČIŲ INKILAS

Kraudami lizdą, paukščiai turi išeikvoti labai daug energijos. Jaunieji švilpikai nusprendė jiems padėti ir pastatyti paradinį paukščių namelį. Kartu tokiu būdu turės idealią vietą, kur nepastebimai galės juos sekti. Tokiame inkile peri, pavyzdžiui, raudonuodegė arba kielė.

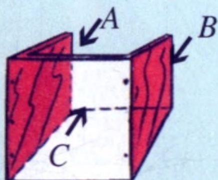
Na, tai statome

Reikalinga:
6 lentelės (2 cm storio), iš jų:
2 įžambiai nupjautos 20x15x15 cm (A ir B);
1, dydis 20x20 cm (C); 1, dydis 20x17 cm (D);
1, dydis 20x10 cm (E); 1, dydis 20x24 cm (F);
30 vinių (4 cm ilgio);
2 sraigteliai su kilpute ir viela.

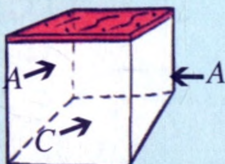
20 cm
15 cm
15 cm

Sukalimas

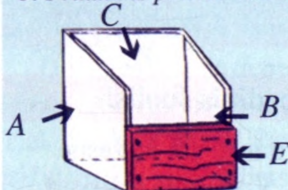
1. Prikalk šonines lazdeles A ir B prie lentelės C (užpakalinė siena).

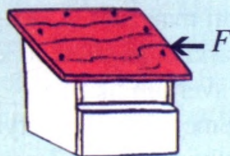
2. Prie lentelių A, B ir C prikalk lentelę D (dugninė).

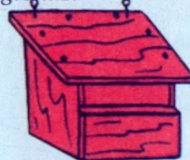
3. Prikalk iš priekio lentelę E.

4. Prie A, B ir C prikalk stogelį F.

5. Įsuk į stogelį F abu sraigtelius.

6. Prikabink inkilą viela prie medžio arba sienos netoli vandens arba namo. Nekabink labai aukštai, bet tokioje vietoje, kur nepasieks katė.

MĖNULIS VILIOJA

Naktį jaunieji švilpikai mėgsta stebėti spindintį Mėnulį. Kažkuo juos traukia... Svajoja, kad į jį mielai nusektų Neilo Armstrongo pėdomis. Tai jis buvo pirmasis žmogus, kurio koja palietė Mėnulio paviršių. Išlipo ten 1969 m. liepos 21 d.

Mėnulio fazės

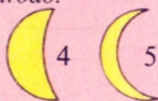
Per Mėnulio mėnesį, kuris trunka 29 ir pusę dienos, Mėnulio vaizdas keičiasi. Iš pradžių jauno Mėnulio visai nematyti. Paskui pasirodo siauras pjautuvėlis (1) ir pereina į priešpilnį (2).

Pilnaties metu Mėnulis matomas visas (3).

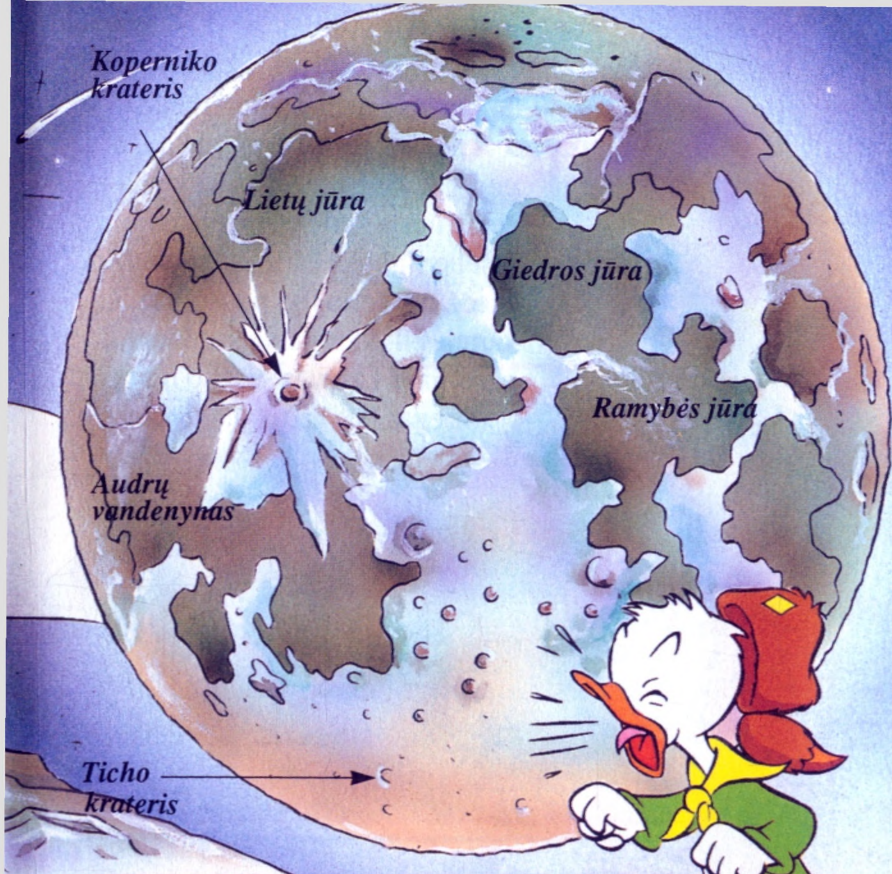
Paskui pereina į delčią (4), po to vėl į siaurą pjautuvą (5), išnyksta... ir vėl pasirodo.

Rekordinis šuolis!

Mėnulyje trauka yra mažesnė negu Žemėje. Viskas ten šešiskart lengviau: 1 žemiškas kilogramas sveria šešiskart mažiau, t.y. 166 gramus. Kitaip tariant, jei sveri 30 kg, tai Mėnulyje svertum tik 5!

O jeigu Žemėje iššoki aukštyn 1 m, tai Mėnulyje išlėktum 6 m!

Netikra jūra ir tikri krateriai

Dilis gerokai nustebo, kai pirmą kartą pažvelgė į Mėnulį per teleskopą. Tiek dalykų pamatė! Pamėgink įsižiūrėti į plačius pilkus plotus, vadinamus „jūromis", nors iš tiesų ten jokių jūrų nėra. Juk Mėnulyje nėra vandens. Pamatysi ir kraterius, kuriuos išmušė ant Mėnulio nukritę meteoritai. Didžiausias jų pavadintas Koperniko vardu.

Apči!

Kai Saulė apšviečia Mėnulį, temperatūra jame gali pakilti iki +120°C. O naktį, atvirkščiai, nukristi net iki – 180°C. Taigi, mes, Žemės gyventojai, galėtume ten iš tikrųjų skaudžiai nudegti arba peršalti!

PAPRASTAS MATAVIMAS

Norėdamas išmatuoti medžio aukštį, Bilis sugalvoja gudrybę. Šalia medžio įsmeigia į žemę tiesią kartelę ir išmatuoja šešėlio ilgį – ir kartelės, ir medžio. Medžio šešėlio ilgį padaugina iš kartelės ilgio ir gautą sandaugą padalija iš kartelės šešėlio ilgio.

Sriegas Bevaržtis juo tik didžiuotųsi.

OBUOLYS SU MONOGRAMA

Iškirpk iš tamsios lipnios juostelės savo geriausio draugo monogramą. Iškirptas raides prilipink ant dar nesunokusio, ant medžio kabančio obuolio. Kai jis sunoks ir paraus, nuskink jį ir nulupk prilipintas raides: monograma ant obuolio išliks!

SKRYDIS BE PASTANGŲ

Nemažai paukščių sklendžia nusileisdami, bet kai kurie ilgai sklando lėkdami, nešami šiltų oro srovių. Čia paskrisdami, čia sklandydami jie nė kiek padangėje nepavargsta.

Albatrosas
Visų didžiausias iš sklandančių paukščių. Įstengia perlėkti jūrą.

Kondoras
Aukštų kalnų karalius. Sklando Anduose 6000 m aukštyje.

Baltasis gandras
Žiemai išskrenda iš Europos į Afriką ir didelę kelio dalį yra nešamas oro srovių.

Karališkasis erelis
Puikus plėšrus paukštis. Sklando Europos kalnų aukštybėse ir ieško grobio.

KŪDRA

Ramus tvenkinio ar kūdros paviršius apgaulingas: šiltomis dienomis vandenyje knibždėte knibžda aibė smulkių gyvūnų. Vilis supažindina su savo draugais iš kūdros.

Laukinė antis gerai skraido, bet taip pat gerai ir plaukioja.

Laumžirgis narsiai gina savo medžioklės plotą!

Godus graužikas ryja, ką nutverdamas.

Dusia minta buožgalviais.

Žaltys plaukia taip pat gerai, kaip ir tu.

Sukutis tokį vardą gavo todėl, kad nuolat sukasi.

Nendrinė vištelė pasineria tik tada, kai nori pasislėpti.

KAS YRA PO VANDENIU?

Tačiau kaip pamatyti gyvūnus, kurie gyvena po vandeniu, ir jų neišbaidyti? Į jų pasaulį gali nepastebimai pažvelgti su labai paprastu, paties pasidarytu įtaisu.

Tulžys medžioja ir savo draugei, kuri tupi ant kiaušinėlių.

Pasiūlymas darbštuoliui

Reikalinga: plona perregima polietileno plėvelė, didelė tuščia konservų dėžutė, konservų atidarytuvas, raištis.

Išpjauk konservų dėžutės dugną. Stropiai (bet labai atsargiai, kad neįsipjautum) išplauk ją muilu ir kruopščiai iššluostyk. Vieną dėžutės galą uždenk plėvele, tik per daug jos neištempk. Ją užrišk ant dėžutės kraštų raiščiu.

Atsigulk kniūbsčias prie kūdros krašto ir palengva panardink į vandenį įtaisą plėvele žemyn. Plėvelė išlinks ir sudarys savotišką vandeninę lupą. Ir jau gali stebėti. „Rami kūdra“ tau atsivers.

PO VANDENIU

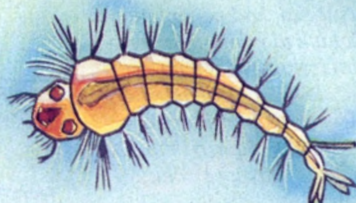
Vieni gyvūnai nuolat gyvena po vandeniu, kitiems reikia protarpiais išnirti į paviršių ir įkvėpti oro.

Dumblinė sraigė
Kad įkvėptų oro, ši gėlavandenė sraigė turi protarpiais iškilti į paviršių... atbula!

Tritonas
Jo tikrai neišgirsi: juk jis nebylys.

Uodo lerva
Ji dar negelia!

Dafnija
Tai ji dažnai iššoka virš vandens.

Dusia
Šis vabalas ant užpakalinių kojų turi tarsi plaukimo plėveles.

Hidra
Savo auką sugriebia smulkiais kabliukais čiuptuvų galuose.

Ciklopas
Gali ištisas savaites išgyventi išdžiūvusiame dumble.

Lašalo lerva
Gyvena 3 metus... o kai kada – kai pavirsta skraidančiu vabzdžiu – mažiau kaip 2 dienas.

Vandeninė erkė
Kojų plaukeliai padeda jai plaukti.

Varlė

Ar žinai, kaip varlė gimsta, auga ir keičiasi? Pasižiūrėk į paveiksliukus.

Varlės kiaušinėliai

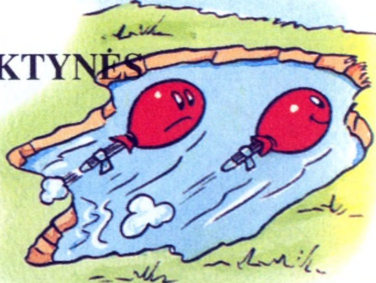
Buožgalviai

Subrendusi varlė

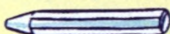
VANDENS BALIONŲ LENKTYNĖS

Viliui jau nusibodo nuolat pralaimėti bėgimo lenktynes, tad sugalvojo vandens balionų lenktynes.

Reikalinga:

- *tuščias šratinuko korpusas*

- *pripučiamas balionėlis*

- *siūlas*

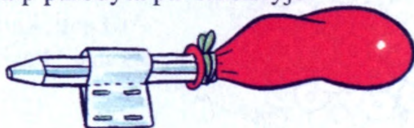
- *10x3 cm plastmasinis lapelis (pavyzdžiui, iš seno sąsiuvinio aplanko)*

Ant tuščio šratinuko viršutinio galo tvirtai užrišk siūlu pripučiamo balionėlio angą.

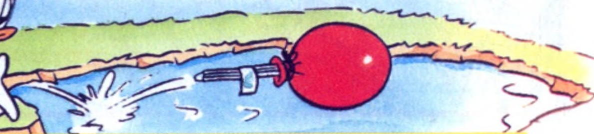
Plastmasės lapelį susek kabelėmis, kaip parodyta paveikslėlyje.

Pripūsk balionėlį per tuščio tušinuko smaigalį. Skylutę užspausk pirštu ir paguldyk balionėlį ant vandens. Pasiruošta, gali startuoti! Atitrauk pirštą nuo smaigalio, ir jei balionėlį gerai pripūtei, jis lėks vandens paviršiumi 30 sek. tiesiai pirmyn.

Jei turite daugiau balionėlių, galite su draugais surengti lenktynes. Jei norite balionėlius vėl susižvejoti, Vilis jums pataria verčiau pasirinkti mažą vandens plotą.

AUGALŲ KARAS

Jaunieji švilpikai žino, kad dėl savo teritorijos kariauja ir augalai. Čia pateikiami keli kartais užslėpti jų kovos pavyzdžiai.

■ Dauguma didelių augalų kuo greičiau veržiasi aukštyn į šviesą ir savo lapais užtemdo kaimynus. Argi gražu, ką?

■ Amerikinio riešuto šaknys išskiria nuodus, kurie žudo vargšes obelis ir bejėgius pomidorus. Klastingai pakiša koją!

■ Eukaliptas elgiasi dar bjauriau: jo lapai nuodingi. Kai nukrinta, tie nuodai susigeria į žemę ir neleidžia kitų augalų sėkloms dygti. Siaubas!

■ O didysis amerikinis kaktusas išsiurbia aplinkui visą vandenį, taip atimdamas jį iš kaimynų. Koks savanaudis!

GYVOS LEMPUTĖS

Jonvabaliai nenešioja žibintuvėlių kaip kokie pasakų veikėjai, o šviečia savo kūnu. Mat jų užpakaliukai turi cheminių medžiagų, kurios tamsoje švyti. Naktį patelės siunčia patinėliams šviesos signalus… šitaip juos stengiasi prisivilioti. Bilis sakosi matęs vieną varlę, kuri prarijo kelis jonvabalius ir paskui švietė jos pagurklis. Lyg ir nebūtų jam reikalo meluoti!

VAISIŲ UGNIASVAIDIS

Įsitaisyti tokį ugniasvaidį – jokie burtai. Nulupk gražų apelsiną ir žievę prikišk prie žvakės. Greitai suriesk ją prieš liepsną. Iš žievės ims veržtis smulkučiai lašeliai ir kibirkščiuodami užsidegs. Garantuota ir be rizikos.

ATSARGIAI, SPROGMENYS!

Rami gamta... Ar visada taip? Jaunieji švilpikai jau susidūrė su keliais gamtos „sprogmenimis".

■ Vilis užmynė subrendusį grybą pumpotaukšlį, kuris sprogo, ir į orą išlėkė visas debesis sporų (grybų „sėklyčių").

■ O Bilis įsigeidė paglostyti sprigę. Jos vaisius sprogo ir pažėrė į jį fontaną sėklyčių.

■ Na, o Dilis turėjo atsitikimą su moliūgu, kuris taip pat jį apstulbino sėklų papliupomis.

AKMUO NE TOKS KAIP KITI

Kartą Bilis paspyrė akmenuką. „Ką darai? – sudraudė jį Dilis. – Tu šito akmenuko visai negerbi? Juk jis milijonų metų senumo.“

O Vilis ėmė rinkti akmenukus.

Titnagas: juo galima išskelti kibirkštis!

Klintis: dažnai turi gražių spalvotų gyslelių. Ją mėgsta naudoti skulptoriai.

Kreida: visi mokiniai žino kreidą, kuria rašoma lentoje. Ji gaunama iš klinčių.

Smiltainis: puikiai tinka gatvių grindiniui.

Anglis: tai anglinės kilmės mineralas, todėl taip pat dega!

Ledas suskaldo ir akmenį

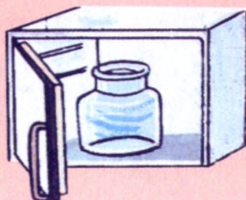
Į akmens plyšius prasismelkia vanduo. Sušalęs pavirsta ledu ir jo tūris padidėja. Atsiranda spaudimas, kuris gali perplėšti kai kuriuos akmenis.

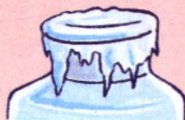
• *Atlik tokį bandymą. Pripilk sklidiną buteliuką vandens.*

• *Neužkimštą jį pastatyk į šaldymo kamerą.*

• *Kai vanduo sušals, buteliuką išimk: truputis ledo nukaręs per kaklelio kraštus. Užkimštas buteliukas būtų susprogęs kaip tas akmuo.*

GYVŪNŲ PĖDSAKAI

Gyvūnai bute palieka letenų atspaudus ant parketo ar linoleumo. Laisvai bėgiojantys gyvūnai geriau išauklėti, savo pėdsakus palieka lauke žemėje ir neteršia buto. Ar pažinsi, koks gyvūnas praėjo – nesvarbu, ar namie, ar lauke?

Ar pažinsi juos?

šuo

katė

lapė

triušis

priekinės

užpakalinės

voverė

priekinės

užpakalinės

kirstukas

priekinės

užpakalinės

avis

ožka

antis

fazanas

šarka

juodasis strazdas

BURTŲ ŽODYNAI

Ar norėtum sužinoti kelis burtų receptus? Tai paskubėk pasirūpinti ketaus katiliuką, pripilti vandens, prikrauti po juo miško malkų ir užkurti ugnį.

Į verdantį vandenį įdėk kuo daugiau dilgėlių, pavirink... ir gausi gėrimą, gal ir nelabai malonų, bet veiksmingą nuo pilvo skausmo.

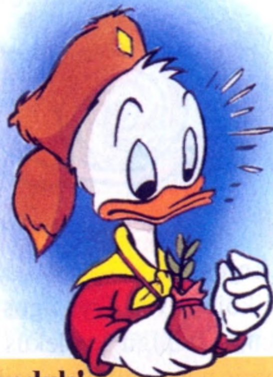

Nori tapti nematomu?

Nėra nieko paprasčiau. Įsikišk į kišenę 7 paparčio lapus. Vilis jau išbandė... ir nepasisekė! Matyt, paparčius kišenėje reikia gražiai sudėti. O kaip, tai jau turėsi ištirti pats...

Bijai baubo?

Į audeklinį maišelį įkišk pankolio šakutę ir pasikabink ant kaklo raudonu siūlu. Baubas naktį nebekutens tau padų. Jei burtai pasirodys neveiksmingi, tai patikrink, ar tos pamėklės kartais nėra... tavo draugai!

To jokiu būdu nebandyk!

Burtininkės skraidymui naudojo džiovintą ir smulkiai sutrintą šunvyšnę. Tačiau šis augalas yra baisiai nuodingas. Tik, gink Dieve, jo neliesk! Be to, kiekvienas, kas tik kada nors bandė skristi, baigė sulaužytais kaulais!

1, 3, 5, 7... KOJOS!

Dauguma gyvūnų (su mažomis išimtimis) turi 2 arba 4, kartais 6 ar 8 kojas! O tie, kurie kojų neturi, sugeba išsiversti kitais būdais!

1 koja
Sraigė, kuri šliaužia pilvu.

3 kojos
Trikojė žuvis. Trys ilgos ašakos prailgina pelekus. Jomis neva galima ir vaikščioti.

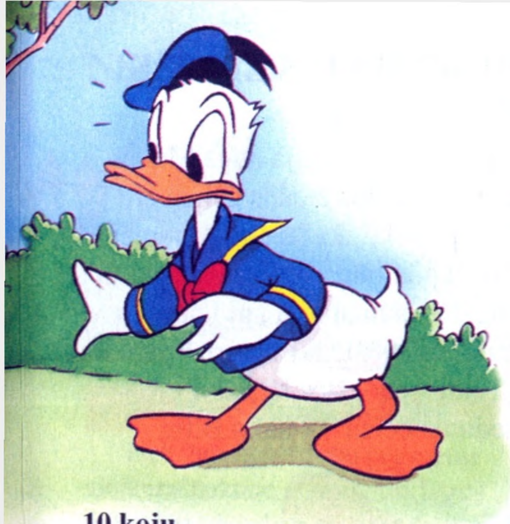

5 kojos
Jūrų žvaigždė... Tačiau ji gali jų turėti net 50.

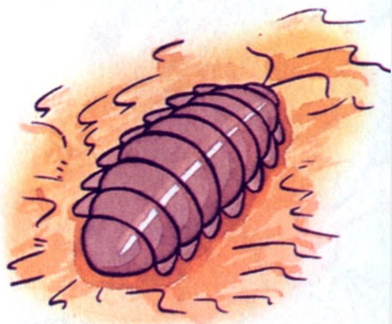

7 kojos
Be šešių paprastų vabzdžio kojų, podura dar turi lyg koją, lyg uodegą, kuri įgalina šį gyvūną šokinėti.

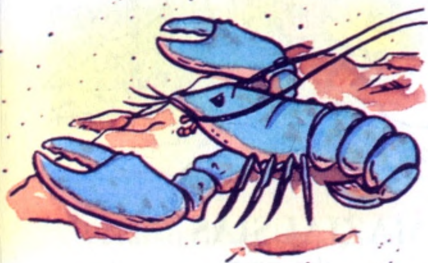

14 kojų
Vėdarėlis... tamsių drėgnų vietų mėgėjas!

10 kojų
Hm... jei įskaičiuotume ir žnyples.

16 kojų
Vikšrai (tik ne buldozerio vikšrai).

Pasaulio rekordininkas

Visų kategorijų pasaulio rekordininkas neabejotinai yra apvalusis šimtakojis. Dilis suskaičiavo visokiausių šimtakojų kojas. Kai kurie jų turėjo tik dvi dešimtis. Rekordą pasiekė šimtakojis su 710 kojų! Tūkstantkojo Dilis nesurado. Tačiau ir be to jis puikiai pasidarbavo!

DIDŽIAUSIAS ŽIEDAS PASAULYJE

Arnoldo raflezija auga Malaizijoje. Jos žiedas gali sverti iki 7 kg ir siekti iki 80 cm skersmens. Žiedlapiai būna iki 2 cm storio. Šis augalas parazituoja ant lianų, jo milžiniškas žiedas bjauriai dvokia. „Tokios puokštės Rožei nedovanočiau“, – sako Bilis.

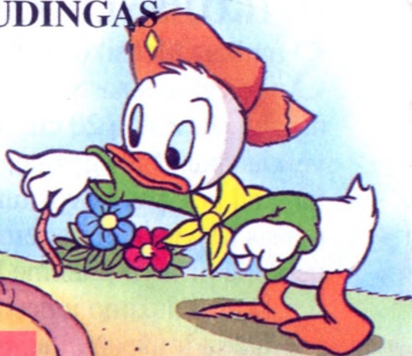
O MAŽIAUSIAS AUGALĖLIS?

Dumbliai *Vulfėja* yra vos 1 cm ilgio. Driekiasi vandens paviršiuje ir kartu su kitais tos pat šeimos dumbliais dideliuose vandens plotuose sudaro ištisą valktį. Taigi nors mažutis, bet užima gana daug vietos!

NEIŠVAIZDUS, BET NAUDINGAS

16– 32 tonos hektare

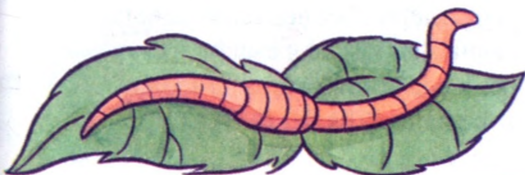
Tiek žemių perdirba per metus viename hektare sliekai. Tai lygiai tiek, tarsi būtų 16000– 36000 kg vyšnių apnešę aplink futbolo aikštę! Rausia urvelius, šitaip purena žemę ir padeda vandeniui lengviau prasismelkti. Pažiūrėti jie gal ir nėra malonūs, tačiau neabejotinai naudingi!

Pavasario diržas

Pavasarį sliekai nešioja diržus… petnešų neturi. Tame storame žiede kiaušinėliai. Paukščiai jų niekada nelesa, nes juose yra nuodų. Sliekai gal ir šlykštūs, bet tikrai landūs.

Tyliau, sliekai!

Pietų Afrikoje gyvena didžiausi sliekai pasaulyje. Užauga net iki 6,7 metrų ilgio! O kai rausiasi po žemę, galima net išgirsti!

DVIKOJIS ŠLIUŽAS

Smulkus Meksikos ir Kalifornijos gluodenas yra giminingas driežui. Jis kokių 20 cm ilgio ir veikiau panašus į gyvatę, išskyrus tai, kad prie pat galvos turi dvi mažas kojytes. Jomis remdamasis, perkelia pirmyn priekinę kūno dalį, o paskui šliaužimo judesiais pritraukia ir užpakalinę.

O bekojis driežas?

Vilis jį atrado Antilų salose ir Pietų Amerikoje. Jis dar vadinamas sliekiniu driežu, nors iš tikrųjų tai visai ne driežas (tik tolimas jo giminaitis), o tuo labiau ne sliekas! Gyvena ir dauginasi skruzdėlyno viduje. Vietiniai žmonės kartais juos vadina „skruzdėlių mama“.

STRAZDO „KOMPOZICIJA“

Strazdas išgieda apie 150 įvairių tonų, dažnai melodingų, kartais lyg pašaipių, bet nė vienas jų nėra savitikslis. Visi tie garsai ką nors perduoda aplinkiniams strazdams. Ir be natų. Bilis dėl to tik kraipo galvą.

PELĖ RANDA IŠEITĮ

Atsargiai, ginkluotas vabalas! Žygis gindamasis ištreškia deginančią rūgštį, palydėdamas garsiais pokštelėjimais. Pelė tai žino. Tačiau žygiu pasmaguriauti ji mėgsta. Todėl prišokusi įgrūda jo ginkluotą užpakaliuką į žemę. Ten vabalas ir iššaudo savo „amuniciją“. O po to pelė jį gali ramiai suėsti. Patyliukais.

KĖNIS TAI NE EGLĖ...

...ir atvirkščiai. Kėnio spygliai ne tokie dygūs, jo kankorėžiai auga aukštyn.

Kėnis

Eglė

O eglės spygliai dygūs, kankorėžiai kabo nukarę. Populiariausios Kalėdų eglutės. Jų šakelės daugiausia naudojamos šventiniams papuošimams. Tik nepatogu, kad spygliai greitai nukrinta.

NEAPSAKOMA DAUGYBĖ KVAPŲ

Tikriausiai žinai maišiukus su levanda, dedamus į spintą, kad skalbiniai kvepėtų. Aibę kvapų siūlo ir kiti augalai...

■ Paruošk mažų pagalvėlių, pasiūtų iš ne didesnių kaip 15x15 cm audinio skiaučių. Vieną galą palik neužsiūtą.

■ Truputyje smėlio (žr. 145 psl.) sudžiovink rožių, gvazdikų, našlaičių žiedlapių arba šalavijo, rozmarino, mėtos šakelių.

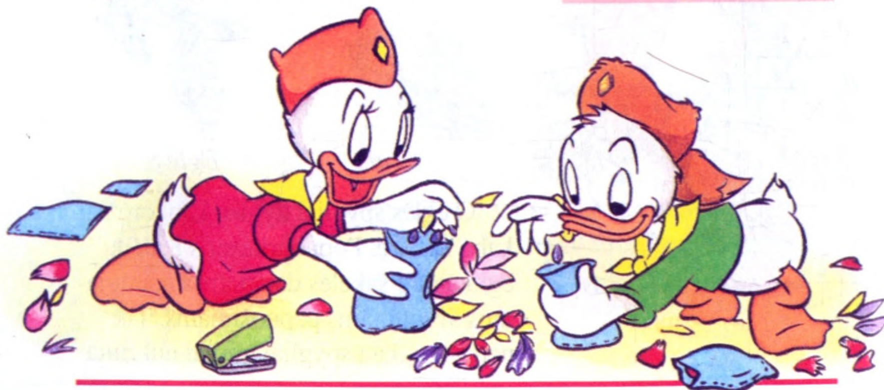

■ Sukimšk džiovintus augalus į pagalvėles ir užsiūk. Ir jau galėsi mėgautis jų maloniu aromatu.

Saldus apsvaigimas

Ar žinai, kad Naujosios Zelandijos kačių silpnybė – kivio medžiai? Kai jų šakos būna šviežiai nupjautos, katės įlipa ir uosto pjūvį... o paskui nupuola ant žemės, girtutėlės nuo to kvapo!

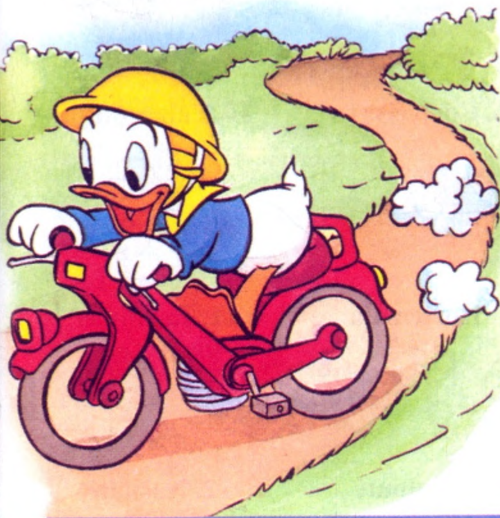
ŠVINO DEBESYS

Kai tau virš galvos susikaupia debesis, tu gal manai, kad jis lengvas kaip oras. Ir jaunieji švilpikai taip manė. Bet paskui ėmė teirautis ir sužinojo, kad dideliuose audros debesyse gali būti iki 300 000 tonų vandens! Milijardų milijardai lašelių… dar laimė, kad nenukrinta visi kartu!

Lašas po lašo

Smulkūs lengvo lietučio lašeliai krinta 3– 4 km/h greičiu. Liūties metu stambūs lašai lekia į žemę didesniu negu 35 km/h greičiu. „Kaip mopedas“, – sako Bilis.

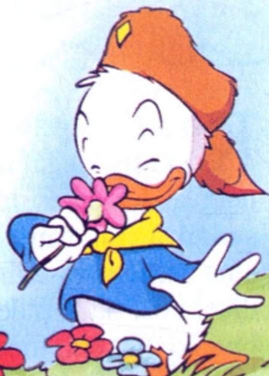
Plunksnos migla

Migla – iš tikrųjų tai pažemės debesys – iškreipia kontūrus. Panašiai padaro ir plunksna. Prieblandoje pasižiūrėk į žvakę per didesnę, pavyzdžiui, balandžio, plunksną. Liepsna įgaus X formą.

PAKLAUSK GĖLIŲ...

Teigiama, kad gėlės gali atskleisti žmogaus būdą. Tave tatai domina? Iš apačioje paveikslėlyje nupieštų 12 gėlių išsirink, kurios tavo mėgstamiausios, apversk knygutę aukštyn kojomis ir 135 psl. perskaityk atsakymus. Gali šį testą išmėginti ir su savo draugais.

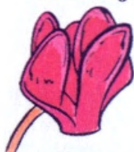
1. Kalija

5. Begonija

9. Rugiagėlė

2. Ciklamenas

6. Edelveisas

10. Pelargonija

3. Vilkdagis

7. Hortenzija

11. Jazminas

4. Lelija

8. Pakalnutė

12. Našlaitė

...ARBA DARŽOVIŲ!

Čia jau Dilio išradimas. Žiūrėk taip pat, kaip ir gėles.

17. Morka

18. Kopūstas

13. Moliūgas

15. Agurkas

19. Pupelės

14. Bulvės

16. Žirniai

20. Pomidorai

Atsakymus perskaitysi, apvertęs knygutę

1. Daug šneki.
2. Esi užsidaręs (dviem užraktais).
3. Visi gali tavimi pasikliauti.
4. Mėgsti pasirodyti meilus.
5. Esi ištikimas draugas.
6. Visada galvą iškelęs į padebesius.
7. Viskas tau niekai.
8. Žliumbi dėl kiekvieno menkniekio.
9. Turi aiškių, bet įkyrių idėjų.
10. Mėgsti paprastumą.
11. Esi truputį užguitas, bet nekvailas.
12. Gera atmintis.
13. Didelė galva, didelis protas.
14. Storžievis.
15. Neatsargus, patenki į savo paties pinkles.
16. Nelabai sumanus.
17. Malonus, turi silpnybę dovanoms.
18. Geras, kai kada net per daug.
19. Nesavanaudis, nieko už savo darbą nenori.
20. Mėgsti kompaniją, tačiau laikaisi nuošaliai.

GYVŪNŲ ĮRANKIAI

Sakoma, kad įrankius naudoja tik žmonės... Tačiau ar žinai, kad pagalį ar akmenį naudoja ir beždžionės? Ir ne jos vienos: mažas Afrikos maitėda grifas meta akmenį į stručio kiaušinį, kad jį pramuštų.

Galapagų kikilis ištraukia iš medžių plyšių lervas dygliu, kurį laiko snape.

Jūrų ūdra kalanas pasideda ant pilvo plokščią akmenį ir į jį sudaužo kriaukles.

Žuvis trykšlys, dar vadinama lankininku, nenaudoja lanko, bet turi kūne tikrą pistoletą! Į labai žemai skrendantį vabzdį trykšteli geizerį vandens... ir beveik visada pataiko: Ne blogiau negu tu savo vandens pistoletu.

VINGIUOTAS AUGALIUKAS

Augalai gręžiasi į saulę... lygiai kaip ir jų šešėlis.

■ Ant drėgnos vatos sudaigink pupelę arba lęšio grūdelį, paskui jį padėk ant sugeriamojo popieriaus. Sugeriamąjį popierių su jau sudygusiu grūdeliu įdėk tarp stiklo plokštelių ir suveržk gumele.

■ Gautą paketą įstatyk stačiai į šlapio smėlio pripiltą dubenėlį ir pastatyk prie lango.

■ Po dienos paketą apgręžk, kad į smėlį įstatyti šonai kaitaliotųsi. Neužmiršk reguliariai laistyti smėlio. Augalėlis ims augti vingiuotai!

SKRAJONĖS PADEBESIAIS

Jei nori stebėti žvaigždes, nusiimk juodus akinius, suskliausk lietsargį ir nueik kuo toliau nuo gyvenvietės šviesų! Su vienokiais ar kitokiais žiūronais, aišku, pamatysi daugiau!

O svarbiausia – pasirink tokią naktį, kai padangė giedra.

Greitai ko nors panorėk!

Taip sakoma žmogui pamačius krintančią žvaigždę. Gali norėti daugybės daiktų, nes krintančių žvaigždžių kasmet yra milijardai. Iš tikrųjų tai ne žvaigždės, bet smulkūs dulkių grūdeliai ir mažyčiai meteorai, kurie iš kosmoso krinta į Žemę. Kai nuo trinties Žemės atmosferoje jie užsidega, trumpą akimirką, kol visai sudega, galime juos matyti.

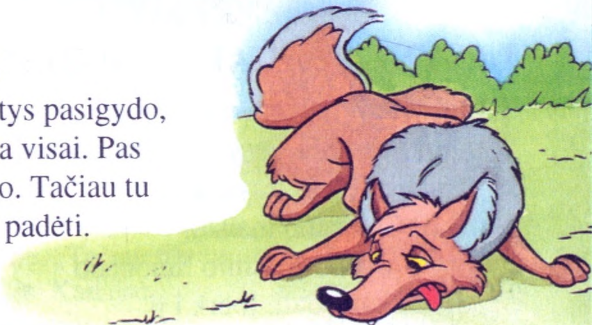
Gražiausios naktys

Kai kuriais metų laikais krintančių žvaigždžių yra daugiau. Jei labai nori, pasižymėk šias datas: nuo sausio 1 iki 4, nuo gegužės 1 iki 6, nuo birželio 26 iki liepos 1, nuo rugpjūčio 1 iki 14, nuo lapkričio 14 iki 18, nuo gruodžio 10 iki 13. Įvairiuose kraštuose šios datos gali truputį skirtis, tad jas verčiau pasitikrink astronomijos vadovėlyje.

GYVŪNŲ SOS

Gyvūnai arba patys pasigydo, arba... neišgyja visai. Pas veterinarą nesilanko. Tačiau tu jiems kai kada gali padėti.

Išmesti, sužeisti ar nusilpę?

Iš lizdo iškritę paukščių jaunikliai kartais būna pasiligoję. Tėvai juos išmetė, kad neužkrėstų kitų. Bet gali užtikti ir sužeistą paukštį. Atsargiai jį pakelk. Saugokis, kad tau nekirstų snapu, juk jis išsigandęs. Išdezinfekuok jo žaizdą peroksidu ir tada vėl paleisk. Jeigu jis tik išsekęs, duok jam ko nors užlesti – pavyzdžiui, gabalėlį virto kiaušinio, liesos mėsos, sliekų, mirkytos bandelės.

Sustiręs ežys

Kai ežys žiemos miegui pasirenka nevykusią vietą, jis gali nuo šalčio pabusti. Tada leidžiasi ieškoti naujos užuoglaudos, bet nuo šalčio yra sustiręs ir jam gresia mirtis. Jei tokioje skaudžioje situacijoje jį užtiksi, pamaitink malta mėsa, žaliais kiaušiniais, daržovėmis ir duok atsigerti vandens. Paruošk jam dėžutę su smėliu, išklok ją lapais. Ir tučtuojau išnaikink jo parazitus, o kaip, patars veterinaras. Pavasarį jį vėl išleisk į lauką.

LESYKLA PAGAL PAGEIDAVIMĄ

Paukščių skoniai būna įvairūs. Dilis tau siūlo savo sumanymą, kaip jiems įrengti lesyklą ir patiekti mėgstamo maisto.

Nupjauk plastmasinio limonado butelio apatinę dalį. Įberk į jį grūdų ir pakabink virvute po šaka, kuo aukščiau. Paukščiai lesyklą susiras patys, ypač žiemą, kai jiems stinga maisto.

Zylės: *taukai, lašiniai, saulėgrąžų sėklos.*

Strazdai ir liepsnelės: *aliejuje pamirkyti avižiniai dribsniai, džiovintos uogos, vaisių atliekos.*

Žvirbliai: *duonos trupiniai, maži grūdeliai.*

Kikiliai: *duonos trupiniai, saulėgrąžų sėklos.*

Na, o šarka maisto susiras atliekų dėžėje.

PRIETARAI

Su gyvūnais kartais siejami tiesiog absurdiški prietarai.

Pavyzdžiui, sakoma, kad juoda katė reiškianti nelaimę. „Tačiau tik pelei“, – juokiasi Dilis. Kadaise juodos katės buvo siejamos su burtininkėmis. Žmonės jas laikė velnio padarais ir net vaizdavo su ragais.

Nemėgsta žmonės ir pelėdų. Jų ūkavimas naktį baugina, o pelėdikė, girdi, netgi pranašaujanti mirtį.

O gandras, atvirkščiai, neva atnešąs laimę tiems namams, kur jis susikrauna lizdą. Šitą gerą nuomonę gandrai, matyt, nusipelnė todėl, kad ryja gyvates, kurios taip pat buvo laikomos blogio įsikūnijimu.

O kai užkukuoja gegutė, sako, užtenka kol ją girdi, vartyti kišenėje smulkias monetas ir tikrai praturtėsi. Skrudžas kartais bandė taip daryti!

Na, o augalai?

Keturlapis dobilas garsėja tuo, kad atneša laimę. Paprasčiausiai todėl, kad jį retai kada rasi.

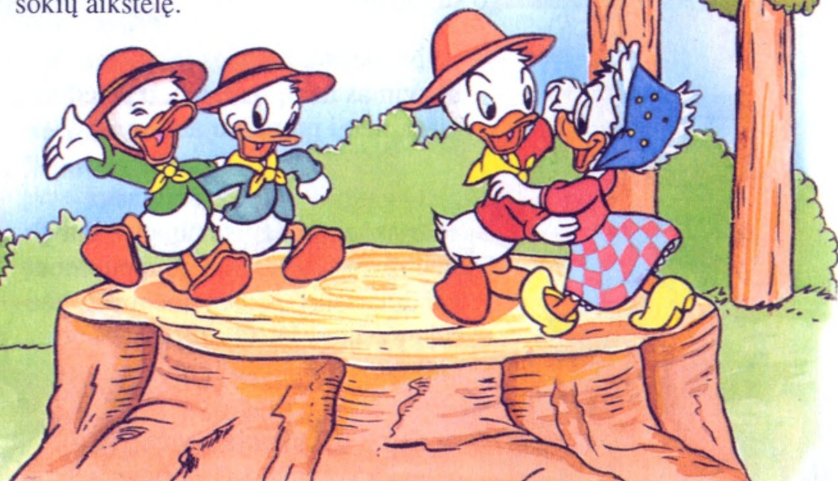

AUGALAI MILŽINAI

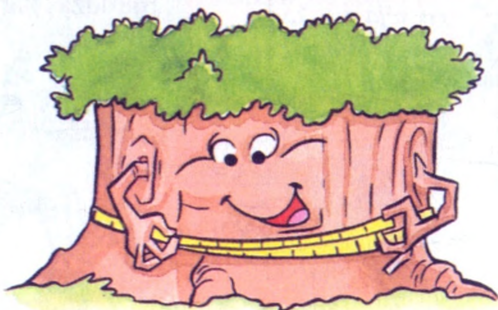
Kalifornijos sekvoja

Kalifornijos sekvojai priklauso didžiausių gyvųjų organizmų rekordas, nes ji gali pasiekti net 110 m aukštį. Ant vienos žaibo sutriuškintos sekvojos kelmo Amerikos Vakarų užkariautojai kadaise buvo įrengę šokių aikštelę.

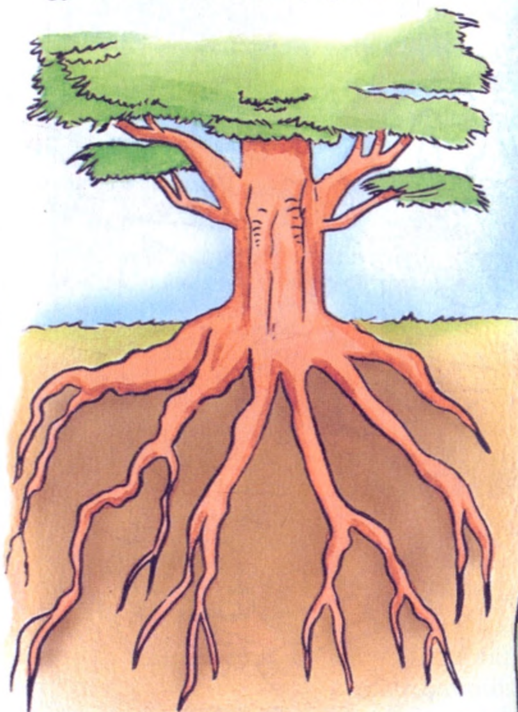
Meksikos kiparisas

Šis medis nėra toks aukštas, bet jam priklauso rekordas, kurio manekenės nė kiek nepavydėtų: liemens apimtis – 50 m! Dilis įsitikinęs, kad toks kiparisas turėtų laikytis dietos!

Afrikos figmedis

Sausringose Afrikos srityse kai kurie figmedžiai, ieškodami drėgmės, esą, įleidžia šaknis net iki 120 m gylio. Tai bent šaknis, vyručiai!

Kaktusas milžinas iš Arizonos

Milžiniškų augalų pasaulyje neatsilieka ir saguaras. Tas kaktusas, augąs daugiausia Arizonoje, išsistiebia į aukštį iki 15 m, taigi sulig keturaukščiu namu. Tačiau lifto jame tuščiai ieškotum!

GĖLĖS ATMINIMUI

Atėjo metas sutvarkyti išvykose surinktus augalus. Visų pirma juos reikia sudžiovinti.

Herbariumas užrašų knygoje

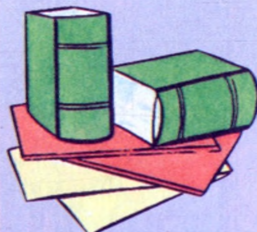
Užrašų knyga su slankiai vartomais lapais ir vatmano lakštai geriausiai tinka herbariumui. Permatoma popierine lipnia juostele priklijuok augalo stiebelį ir lapus. Neužmiršk užrašyti pavadinimo, datos ir radimvietės.

Kad augalai herbariume netrupėtų, lipdyk juos visada tik vienoje lapo pusėje.

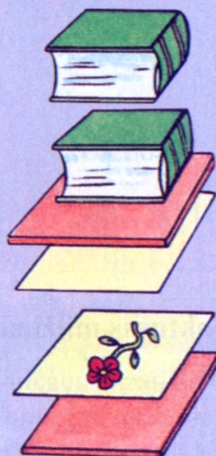

Paprastas presavimas

Reikalinga: 2 gabalai kartono, 2 lapai sugeriamojo popieriaus, 2 ar 3 kuo sunkesnės knygos.

Ant grindų sudėk tokia tvarka: gabalas kartono, sugeriamasis popierius, džiovinamas augalas, vėl sugeriamasis popierius, kartonas ir ant viršaus – knygos.

Kasdien patikrink, ar augalas neprilipęs prie sugeriamojo popieriaus. Jei taip, atsargiai atplėšk ir truputį pastumk.

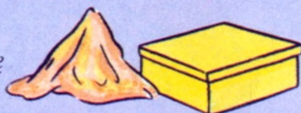

Pomidorai herbariumui netinka

Per daug drėgnų ir sultingų augalų savo prese džiovinti negalėsi. Jaunieji švilpikai tau pataria: presuok tik plonus žolynus. Jie išdžius per kokias 14 dienų. Bet jei žūtbūt įsigeisi turėti herbariume pomidorų... Dilis pabandė. Geriau jau nematyti, kaip tada viskas atrodė!

Sausos, bet nesupresuotos!

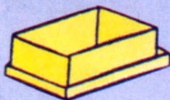
Rožė norėtų puokštelės sausų gėlių, bet nesupresuotų. Jei nori pabandyti pagal jos pageidavimą, pasirūpink batų dėžutę ir smulkaus smėlio.

1. Dėžutės dugne pribadyk skylučių.

2. Išbadytu dugnu įdėk į dangtelį.

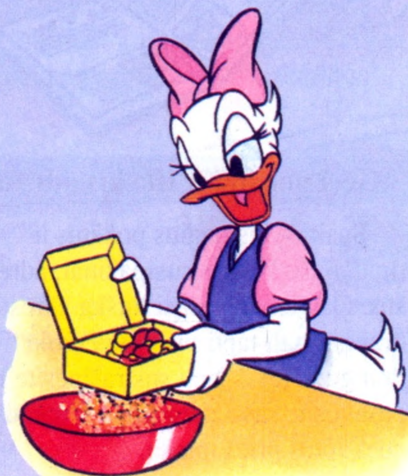
3. Pripilk į vidų 2 cm sluoksnį smulkaus smėlio ir išdėliok ant jo gėles.

4. Užberk jas smėlio sluoksniu.

5. Palik 14 dienų džiūti, o paskui virš didelio dubens atitrauk nuo dėžutės apačios dangtelį: smėlis išbyrės per skylutes. Jau galima taisyti puokšteles ir puoštis.

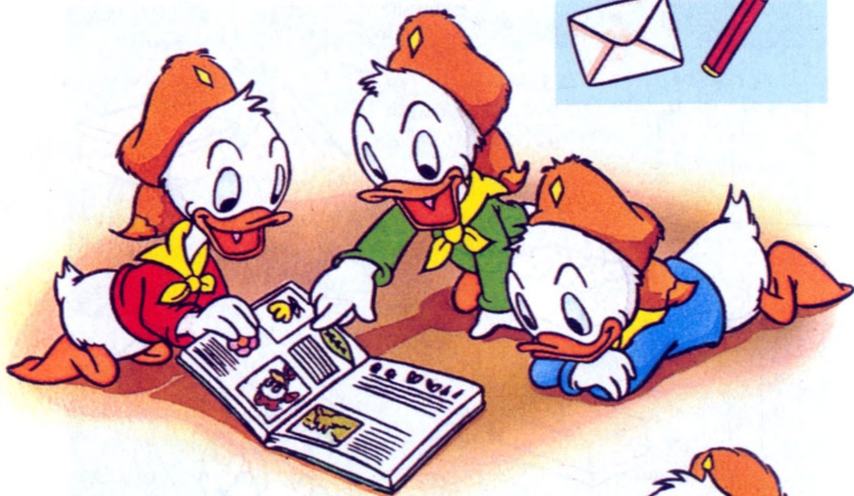
ATOSTOGŲ DIENORAŠTIS

Atostogos atviroje gamtoje – tai didžiulis kalnas prisiminimų... Kol dar neužmiršai, tučtuojau imk storą sąsiuvinį ir visus juos užrašyk. Draugams tavo sumanymas taip patiks, kad visas būrys pradės tave mėgdžioti ir taip pat rašyti atostogų dienoraštį... paskui juos galėsite tarpusavyje palyginti.

Smagiausios... ir prasčiausios!

Dienoraštyje užrašyk, kas tau ir tavo draugams nutiko. Neužmiršk sunkiausių valandėlių ir nevykusių pokštų: po kiek laiko iš tokių situacijų daugiausia juoksitės.

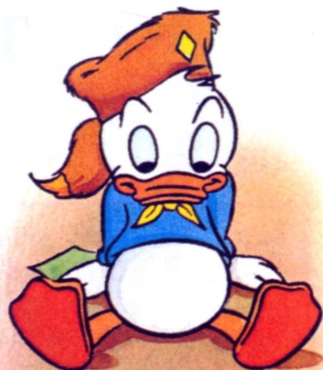

Geri pokštai ir tikslūs adresai

Susirašyk smagius pokštus ir draugų, su kuriais susipažinai, adresus. Gal jiems pasiųsi laišką. Atostogų draugas gali tapti viso gyvenimo draugu... jei dažnai susirašinėsite ir pasakosite savo nutikimus ir naujus anekdotus prieš miegą.

Kolekcionieriaus entuziazmas

Sutvarkyk viską, ką esi surinkęs: įdomios formos akmenukus, smėlį, kurio per kiekvieną išvyką prisibėrei į batus, vykusias ir nevykusias fotografijas, plunksnas iš miško ir laukų, ant kelio rastas monetas ir sagas... ir įklijuok į savo albumą, kas tiktai įmanoma įklijuoti. Iš visko galima sudaryti kolekciją, teigia jaunieji švilpikai. Vienintelis dalykas, kurio žmogui reikia vengti, įsitikinęs Bilis, tai kolekcionuoti nesėkmes.

Piešk ir pageidauk draugų piešinių

Kai kurie piešinukai gal bus tikrai meistriški, kiti – atvirkščiai, nevykusi teplionė. Svarbiausia, kad visi būtų originalūs. Tavo dienoraštį piešiniai labai pagyvins. Ypač karikatūros!

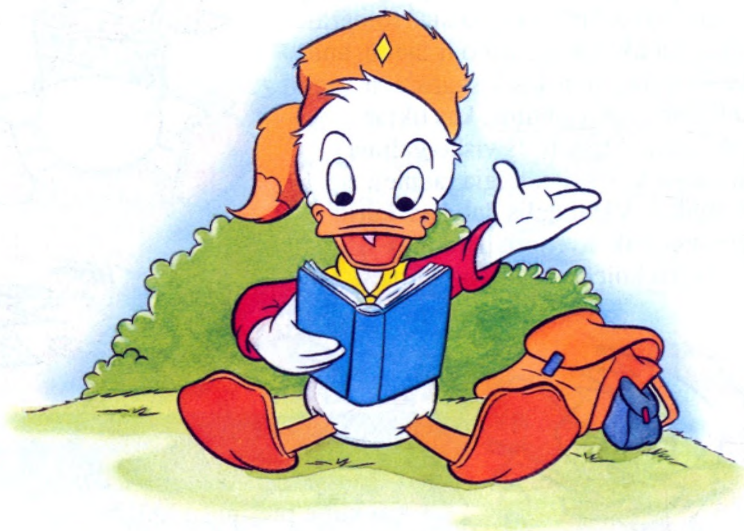

Atvirukas ar fotografija?

Žinoma, abu! Fotografijose fiksuok tokius vaizdus, kurių atvirukuose nerasi: draugus įvairiose situacijose, stovyklavietę, pievą, kur žaidėte...

Jei visa tai padarysi, jaunieji švilpikai užtikrina, kad laiko nepraleidai niekais!

TURINYS

EI, Į GAMTĄ!

TARP DRAUGŲ

GAMTOJE...

Puikios pramogos, baisingos istorijos, daugybė įdomios informacijos, bandymų, žaidimų – visa tai laukia tavęs „Jaunųjų švilpikų enciklopedijos“ septintajame tome. Dar daugiau: čia rasi vien tau ir tavo paties išmonėms skirtų puslapių!
Su „Jaunųjų švilpikų enciklopedija“ nenuobodžiausi nė minutės!

ISBN 9986-22-146-3

EGMONT LIETUVA